

04/2013

ELÄKETURVAKESKUKSEN TILASTORAPORTEJA

Eläkkeellesiirtymisikä Suomen työeläke- järjestelmässä

Pensioneringsåldern inom
arbetspensionssystemet i Finland

Effective retirement age in the Finnish
earnings-related pension scheme

Eläketurvakeskus
PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

04/2013

ELÄKETURVAKESKUKSEN TILASTORAPORTEJA

Eläkkeellesiirtymisikä Suomen työeläke- järjestelmässä

Pensioneringsåldern inom
arbetspensionssystemet
i Finland

Effective retirement age in the
Finnish earnings-related
pension scheme

Jari Kannisto

Eläketurvakeskus
PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Eläketurvakeskus

00065 ELÄKETURVAKESKUS

Puhelin: 029 411 20

Sähköposti: etunimi.sukunimi@etk.fi

Pensionsskyddscentralen

00065 PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Telefon: 029 411 20

E-post: förnamn.efternamn@etk.fi

Finnish Centre for Pensions

FI-00065 ELÄKETURVAKESKUS, FINLAND

Telephone +358 29 411 20

E-mail: firstname.surname@etk.fi

Juvenes Print – Suomen Yliopistopaino Oy

Tampere 2013

ISSN-L 1459-3823

ISSN 1459-3823 (painettu)

ISSN 1798-7466 (verkkajulkaisu)

ABSTRAKTI

Työeläkeuudistuksen yhteydessä yhdeksi keskeisimmistä tavoitteista asetettiin eläkkeelle siirtymisen myöhentäminen 2–3 vuodella. Tämän pitkän aikavälin tavoitteen toteutumista seurataan 25-vuotiaan eläkkeellesiirtymisiän odotteen avulla. Toisin kuin keskiarvo- ja medi-aani-ikään, odotteeseen ei vaikuta väestön ikärakenne. Näin ollen sen avulla voidaan tarkas-tella ajassa tapahtuvaa muutosta eläkkeellesiirtymisiässä. Eläkkeellesiirtymisiän odote laske-taan kaikista työeläkkeelle siirtyneistä.

Vuonna 2012 eläkkeellesiirtymisiän odote oli 60,9 vuotta. Nousua edellisestä vuodes-ta oli 0,4 vuotta. Odote on nyt noussut eläkeuudistusta edeltävästä tasosta likimain kahdella vuodella eli jopa ennakoarviota nopeammin.

Työeläkkeelle siirtyi vuonna 2012 hieman yli 69 000 henkilöä. Määrä oli kolmisen tu-hatta pienempi kuin edellisenä vuonna ja yli 10 000 pienempi kuin ennätysvuonna 2009, jol-loin työeläkkeelle siirtyi lähes 80 000 henkilöä. Näyttää siltä, että suurten ikäluokkien eläk-keelle siirtymisen huippu on ohitettu, ja vuosittain eläkkeelle siirtyneiden määrä on laskussa.

Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneiden määrässä on havaittavissa laskeva kehitys. Vuon-na 2012 työkyvyttömyys oli syynä eläkkeelle siirtymiseen vajaalla kolmanneksella siirty-neistä. Kaksi kolmesta eläkkeelle siirtyneestä jäi vanhuuseläkkeelle ja maatalouden erityis-eläkkeelle siirtyi reilut 600 henkilöä. Vuoden 2005 eläkeuudistuksessa sovittiin työttömyys-eläkkeen lakkauttamisesta niin, että 1950 tai sen jälkeen syntyneillä ei ole siihen enää oike-utta.

Ikääntyvien työllisyysaste nousi selvästi vuonna 2012 samoin kuin edellisenä vuonna. Finanssikriisin seurauksena vuonna 2009 yli 60-vuotiaiden työllisyys laski, mutta on sen jäl-keen noussut sitä edeltäneen tason yläpuolelle. Samalla 55–59-vuotiaiden työllisyys on pa-rantunut tasaisesti koko eläkeuudistuksen jälkeisen ajan.

ABSTRAKT

Ett av de viktigaste målen i samband med pensionsreformen blev att senarelägga pensioneringarna med 2–3 år. Hur detta långsiktiga mål realiserats följs upp med hjälp av den förväntade pensioneringsåldern för 25-åringar. I motsats till genomsnittsåldern och medianåldern påverkas den förväntade pensioneringsåldern inte av befolkningens åldersstruktur. Den bidrar således med information om förändringen i pensioneringsåldern i tiden. Den förväntade pensioneringsåldern har beräknats utifrån antalet nya arbetspensionerade.

År 2012 var den förväntade pensioneringsåldern 60,9 år. Ökningen från året innan var 0,4 år. Den förväntade pensioneringsåldern har nu stigit med ca två år från den nivå som gällde före pensionsreformen, dvs. rentav snabbare än väntat.

År 2012 gick lite över 69 000 personer i arbetspension. Antalet var runt tretusen mindre än föregående år, över 10 000 mindre än rekordåret 2009 då nära 80 000 personer nypensionerades med arbetspension. Det ser ut som toppen av de stora årskullarnas pensionsövergångar har passerats och antalet personer som årligen går i pension håller på att minska.

I utvecklingen av nypensionering med invalidpension märks en nedåtgående utveckling. År 2012 var arbetsoförmåga orsaken till pensionering för nästan en tredjedel av pensionsövergångarna. Två av tre som nypensionerades gick i ålderspension, och drygt 600 personer började få specialpension för lantbruksföretagare. Vid pensionsreformen år 2005 avtalade man om att arbetslöshetspensionen avskaffas så att de som är födda 1950 eller senare inte längre har rätt till den.

Sysselsättningsgraden bland äldre personer steg tydligt år 2012 liksom året innan. Som en följd av finanskrisen år 2009 sjönk sysselsättningen bland dem som fyllt 60 år, men har efter det överstigit den nivå som rådde före krisen. Samtidigt har sysselsättningen i åldersgruppen 55–59 förbättrats jämnt under hela tiden efter pensionsreformen.

ABSTRACT

One of the main objectives set in connection with the 2005 pension reform was to postpone retirement by 2–3 years. The achievement of this long-term objective is monitored through the expected effective retirement age (expectancy) for 25-year-olds. In contrast to the average and the median age, the expectancy is not affected by the age structure of the population. Thus it can be used to monitor the change over time in the effective retirement age. The expected effective retirement age is calculated for all those who have retired on an earnings-related pension.

In 2012, the expected effective retirement age was 60.9 years. This was an increase of 0.4 years from the previous year. The expectancy has now risen by approximately two years from the level prior to the pension reform, in other words, even faster than predicted.

Slightly over 69,000 persons retired on an earnings-related pension in 2012. The number was roughly 3,000 less than the previous year and more than 10,000 less than in the record year of 2009, when nearly 80,000 retired on an earnings-related pension. It now looks as though the retirement of the large age cohorts has peaked, and that on an annual basis, the number of people that retire is dropping.

The number of new retirees on a disability pension appears to be falling. In 2012, disability was the reason for retirement for roughly a third of all new pensioners. Two out of three pensioners retired on an old-age pension, and roughly 600 on a special farmer's pension.

The discontinuation of the unemployment pension was agreed in the 2005 pension reform and implemented so that those born in 1950 or later would not be entitled to receiving it. As unemployed, however, they are entitled to an unreduced old-age pension at the age of 62, provided that certain preconditions are met.

The employment rate of the ageing population increased clearly in 2012, as in the year before. As a result of the financial crisis of 2009 the employment rate of those over 60 years of age dropped, but has after that risen above the pre-crisis level. At the same time, the employment rate of the 55–59-year-olds has steadily improved throughout the post-recession period.

LUKIJALLE

Tämä raportti sisältää tietoja keskeisimmistä eläkkeellesiirtymisikää kuvaavista tunnusluvuista Suomessa. Ne ovat eläkkeellesiirtymisiän odote, keskiarvo ja mediaani. Tunnusluvut on laskettu kaikista työeläkkeelle siirtyneistä vuosilta 1996–2012. Yksityisen sektorin osalta tarkastelu ulottuu vuoteen 1983.

Eläkkeellesiirtymisiän odote lasketaan eläkkeiden alkavuuksien avulla. Se täyttää eläkkeellesiirtymisikää kuvaavalle mittarille asetetut tavoitteet, koska se reagoi eläkkeiden alkavuuksiin heti ja oikeansuuntaisesti ja on väestön ikärakenteesta riippumaton.

Odotteesta julkaistiin ensimmäinen raportti kesäkuussa 2003: *Missä iässä eläkkeelle? Raportti työeläkkeelle siirtymisen iästä ja sen mittaamisesta* (Eläketurvakeskuksen raportteja 2003:32). Eläkkeellesiirtymisiän problematiikkaa ja siihen vaikuttavia tekijöitä on kuvattu myös Jari Kanniston tutkimuksessa *Eläkkeellesiirtymisiän mittaaminen* (Eläketurvakeskuksen tutkimuksia 2006:1).

Tilastovuodesta 2003 lähtien on eläkkeellesiirtymisikää koskevia tilastoja julkaistu Eläketurvakeskuksen tilastoraportteja -sarjassa. Tilastovuodesta 2006 lähtien raportti on julkaistu kolmikielisenä.

Helmikuussa 2008 julkaistiin pohjoismaisena yhteistyönä tilastoraportti *Expected effective retirement age in the Nordic countries* (Finnish Centre for Pensions; Statistical Report 2/2008). Siinä esitetään vertailukelpoiset eläkkeellesiirtymisikää koskevat tunnusluvut kussakin Pohjoismaassa.

Tämän raportin sisällöstä vastaavat kehityspäällikkö Jari Kannisto ja tilastosuunnittelija Heidi Nyman, joille pyydetään osoittamaan julkaisun sisältöä koskevat kyselyt ja ehdotukset.

Helsingissä syyskuussa 2013

Eläketurvakeskus

TILL LÄSAREN

Denna rapport redogör för de viktigaste måtten som beskriver pensioneringsåldern i Finland. Dessa är den förväntade pensioneringsåldern, den genomsnittliga pensioneringsåldern och medianen. De beskrivande måtten har uträknats utifrån alla som arbetspensionerats åren 1996–2012. För den privata sektorn sträcker sig granskningen till år 1983.

Den förväntade pensioneringsåldern beräknas med hjälp av pensioneringsfrekvensen. Den fyller de krav som har ställts på ett mått som beskriver pensioneringsåldern, eftersom den reagerar på pensioneringsfrekvensen omedelbart och i rätt riktning och är oberoende av befolkningens åldersstruktur.

Den första rapporten om den förväntade pensioneringsåldern publicerades i juni 2003: *Missä iässä eläkkeelle? Raportti työeläkkeelle siirtymisen iästä ja sen mittaamisesta* (Pensionsskyddscentralens rapporter 2003:32). Problematiken i anslutning till pensioneringsåldern och de faktorer som påverkar denna beskrivs också i Jari Kannistos undersökning *Eläkkeellesiirtymisiin mittaaminen* (Pensionsskyddscentralens undersökningar 2006:1).

Sedan statistikåret 2003 har statistik om pensioneringsåldern publicerats i Pensionsskyddscentralens serie med statistikrapporter. Sedan statistikåret 2006 har rapporten publicerats på tre språk.

I februari 2008 publicerade de nordiska länderna en gemensam samnordisk rapport, *Expected effective retirement age in the Nordic countries* (Finnish Centre for Pensions, Statistical Report 2/2008). I rapporten presenteras jämförbara mått för pensioneringsåldern i varje nordiskt land.

För innehållet i den här rapporten svarar utvecklingschef Jari Kannisto och statistikplanerare Heidi Nyman, vardera tar gärna emot frågor och förslag om innehållet i publikationen.

Helsingfors september 2013

Pensionsskyddscentralen

INTRODUCTION

The report contains data on the main indicators which describe the effective retirement age in Finland. These indicators are the expected effective retirement age, average and median. The indicators have been calculated for all those who retired on an earnings-related pension for the years 1996–2012. For the private sector the analysis extends to the year 1983.

The expected effective retirement age (expectancy) is calculated through the retirement risk. It achieves the objectives of an indicator which describes the effective retirement age, since it reacts immediately to the retirement risk and in the right direction, and is independent of the age structure of the population.

The first report on the expectancy was published in June 2003: *Missä iässä eläkkeelle? Raportti työeläkkeelle siirtymisen iästä ja sen mittaamisesta* (Finnish Centre for Pensions, Reports 2003:32). The issue of effective retirement age and the factors which affect it have also been described in Jari Kannisto's study *Eläkkeellesiirtymisiän mittaaminen* (Finnish Centre for Pensions, Studies 2006:1).

Starting in the statistical year 2003 statistics on the effective retirement age have been published in the series Statistical Reports of the Finnish Centre for Pensions. Since the statistical year 2006 the report has been published in three languages.

In February 2008 a report prepared in Nordic cooperation, *Expected effective retirement age in the Nordic countries* (Finnish Centre for Pensions, Statistical Report 2/2008), was published. The report presents comparable indicators as regards the effective retirement age for each Nordic country.

The contents of this report are the responsibility of Jari Kannisto, Development Manager, and Heidi Nyman, Statistics Planner, and any inquiries and suggestions regarding the contents should be directed to them.

Helsinki, September 2013

The Finnish Centre for Pensions

SISÄLTÖ

ABSTRAKTI	3
LUKIJALLE	6
1 Eläkkeellesiirtymisikä ja eläkkeellesiirtymisiän odote	15
Eläkkeellesiirtymisiän odotteen määritelmä ja laskutapa	15
Odotteelle asetetut vaatimukset.....	16
2 Eläkkeellesiirtymisiän odotteen kehitys	18
Näkökohtia tulevasta kehityksestä.....	19
3 Käytetyt käsitteet	21
4 Tilastojen tulkinnessa huomioon otettavia lakimuutoksia	23
5 Kuviot ja taulukot	45
I Eläkkeellesiirtymisikä	45
II Työeläkkeelle siirtyneet.....	55
III Työeläkevakuutetut	61

INNEHÅLL

ABSTRAKT	4
TILL LÄSAREN	7
1 Pensioneringsåldern och den förväntade pensioneringsåldern	25
Definition och beräkning av den förväntade pensioneringsåldern.....	26
Krav på den förväntade pensioneringsåldern	27
2 Den förväntade pensioneringsålderns utveckling	28
Perspektiv på den kommande utvecklingen	29
3 Definitioner som använts	31
4 Lagändringar som bör beaktas i tolkningen av statistiken	33
5 Figurer och tabeller	45
I Pensioneringsålder	45
II Nya arbetspensionerade	55
III Arbetspensionsförsäkrade	61

CONTENTS

ABSTRACT	5
INTRODUCTION.....	8
1 Effective retirement age and expected effective retirement age	35
Definition and calculation mode of the expected effective retirement age	36
Requirements set for the expectancy	37
2 Development of the expected effective retirement age	38
Factors affecting the future.....	39
3 Concepts used.....	41
4 Legislative changes to be taken into account in the analysis of the statistics	43
5 Figures and tables.....	45
I Effective retirement age	45
II Persons retired on an earnings-related pension	55
III Persons insured for earnings-related pension benefits	61

Taulukoissa käytetyt symbolit:

- Ei tapauksia
- .. Tietoa ei ole saatavissa tai sitä ei julkaista tapausten vähäisyyden takia
- . Tieto on loogisesti mahdoton

Använda symboler:

- Inga fall
- .. Uppgift ej tillgänglig eller utesluten p g a det ringa antalet fall
- . Logiskt omöjligt

Symbols used in the tables:

- Magnitude nil
- .. Data not available or not published due to small number of cases
- . Category not applicable

KUVIOLUETTELO

1. Eläkkeellesiirtymisiän odote	
Kaikki työeläkkeelle siirtyneet.....	47
1a. Työeläkkeelle siirtyneet sektoreittain.....	47
2. Eläkkeellesiirtymisiän odote ikäluokittain vuonna 2012	
Kaikki työeläkkeelle siirtyneet.....	48
3. Eläkkeellesiirtymisiän odote sukupuolittain	
Kaikki työeläkkeelle siirtyneet.....	48
3a. Yksityisen sektorin eläkkeelle siirtyneet.....	49
3b. Julkisen sektorin eläkkeelle siirtyneet.....	49
4. Eläkkeellesiirtymisiän odote, keskiarvo ja mediaani	
Kaikki työeläkkeelle siirtyneet.....	50
4a. Yksityisen sektorin eläkkeelle siirtyneet.....	50
5. Työeläkkeelle vuonna 2012 siirtyneet	
5a. Kaikki ikäryhmittäin	57
5b. 50–69-vuotiaat yksivuotisikäluokittain.....	57
6. Työeläkkeelle vuosina 2011 ja 2012 siirtyneet 50–69-vuotiaat iän mukaan	
6a. Lukumäärä.....	58
6b. Osuus työeläkevakuutetuista.....	58
7. Työeläkkeelle vuonna 2012 siirtyneet 50–69-vuotiaat sukupuolen mukaan	
7a. Lukumäärä.....	59
7b. Osuus työeläkevakuutetuista.....	59
8. Työeläkevakuutetut ikäryhmittäin	63
9. Työeläkevakuutetut iän mukaan 1.1.2012	63

TAULUKKOLUETTELO

1. Eläkkeellesiirtymisiän odote 25- ja 50-vuotiaille.....	51
2. Eläkkeellesiirtymisiän odote, keskiarvo ja mediaani	52
3. Eläkkeelle siirtyneiden keskiarvoikä eläkelajin mukaan	53
4. Työeläkkeelle siirtyneet eläkelajin mukaan	60

FÖRTECKNING ÖVER FIGURER

1. Förväntad pensioneringsålder	
Alla nya arbetspensionerade	47
1a. Nya arbetspensionerade sektorsvis	47
2. Förväntad pensioneringsålder efter åldersgrupp år 2012	
Alla nya arbetspensionerade	48
3. Förväntad pensioneringsålder efter kön	
Alla nya arbetspensionerade	48
3a. Nya pensionerade inom privata sektorn	49
3b. Nya pensionerade inom offentliga sektorn	49
4. Förväntad pensioneringsålder, medelålder och median	
Alla nya arbetspensionerade	50
4a. Nya pensionerade inom privata sektorn	50
5. Nya arbetspensionerade år 2012	
5a. Alla efter åldersgrupp	57
5b. 50–69-åriga efter ettåriga åldersgrupper	57
6. Nya 50–69-åriga arbetspensionerade efter ålder åren 2011 och 2012	
6a. Antal	58
6b. Andel av arbetspensionsförsäkrade	58
7. Nya 50–69-åriga arbetspensionerade år 2012 efter kön	
7a. Antal	59
7b. Andel av arbetspensionsförsäkrade	59
8. Arbetspensionsförsäkrade efter åldersgrupp	63
9. Arbetspensionsförsäkrade efter ålder 1.1.2012	63

FÖRTECKNING ÖVER TABELLER

1. Förväntad pensioneringsålder för 25- och 50-åringar	51
2. Förväntad pensioneringsålder, medelålder och median	52
3. Nya pensionärers genomsnittsålder efter pensionsslag	53
4. Nya arbetspensionerade efter pensionsslag	60

LIST OF CHARTS

1. Expected effective retirement age (i.e. expectancy)	
All persons retired on an earnings-related pension	47
1a. Persons retired on an earnings-related pension by sector	47
2. Expected effective retirement age (i.e. expectancy) by age group in 2012	
All persons retired on an earnings-related pension	48
3. Expected effective retirement age (i.e. expectancy) by gender	
All persons retired on an earnings-related pension	48
3a. Persons retired on a private-sector pension	49
3b. Persons retired on a public-sector pension	49
4. Expected effective retirement age (i.e. expectancy), average and median age	
All persons retired on an earnings-related pension	50
4a. Persons retired on a private-sector pension	50
5. Persons having retired on an earnings-related pension in 2012	
5a. All persons by age group	57
5b. 50–69-year-olds by one-year age groups	57
6. Persons having retired on an earnings-related pension, aged 50–69, in 2011 and 2012 by age	
6a. Number	58
6b. Share of the insured	58
7. Persons having retired on an earnings-related pension, aged 50–69, in 2012 by gender	
7a. Number	59
7b. Share of the insured	59
8. Persons insured for earnings-related pension benefits by age group	63
9. Persons insured for earnings-related pension benefits by age at 1.1.2012	63

LIST OF TABLES

1. Expected effective retirement age (i.e. expectancy) for 25- and 50-year-olds	51
2. Expected effective retirement age (i.e. expectancy), average and median	52
3. Average age for persons having retired by pension benefit	53
4. Persons having retired on an earnings-related pension by pension benefit	60

1 Eläkkeellesiirtymisikä ja eläkkeellesiirtymisiän odote

Eläkkeellesiirtymisiän perinteiset mittaustavat, aritmeettinen keskiarvo ja mediaani, soveltuvat huonosti ajassa tapahtuvan muutoksen mittaamiseen. Väestön ikääntyessä eläkkeelle siirtyvien keski-ikä nousee, vaikka ikäluokkakohtainen eläkkeiden alkavuus ei muuttuisi ollenkaan. Tämä on näkynyt erityisesti viime vuosina, kun suuret ikäluokat ovat tulleet vanhuuseläkeikään. Ensimmäinen suurempi ikäluokka, vuonna 1945 syntyneet, täytti 63 vuotta vuoden 2008 aikana. Samalla kun eläkkeelle siirtyneiden kokonaismäärä on trendinomaisesti noussut, myös eläkkeellesiirtymisiän keskiarvo ja mediaani ovat nousseet. Vuonna 2010 historian suurin syntymävuosiluokka, 1947 syntyneet, saavutti vanhuuseläkeikänsä alarajan. Se nosti osaltaan eläkkeelle siirtyneiden määrää.

Samanaikaisesti työttömyyseläke lakkautetaan niin, että 1950 tai sen jälkeen syntyneillä ei ole enää siihen oikeutta. Työttöminä heillä on kuitenkin tietyin edellytyksin oikeus vähentämättömään vanhuuseläkkeeseen 62-vuotiaana. Lakimuutoksen vuoksi eläkkeelle siirtyneiden määrä laski vuonna 2010 yli kymmenen prosenttia alemmalle tasolle, jolla se pysyi myös vuonna 2011. Vuonna 2012 ensimmäiset työttömyyseläkkeen ulkopuolelle jääneet täyttivät uuden eläkeikärajan. Työttömyyden perusteella viime vuonna jäi vanhuuseläkkeelle reilut 4 000 työtöntä 62-vuotiasta, mikä hieman lisäsi vanhuuseläkkeelle siirtyneiden määrää edellisestä vuodesta. Silti työeläkkeelle siirtyneiden kokonaismäärä laski edellisestä vuodesta. Koska 1940-luvulla syntyneet suuret ikäluokat ovat jo pääosin eläkkeellä, ja jatkossa eläkeikää lähestyvät ikäluokat pienenevät, vuonna 2009 työeläkkeelle siirtyneiden määrä (80 000) näyttää jäävän tämän lajin ennätykseksi.

Eläketurvakeskuksessa on kehitetty eläkkeellesiirtymisiän mittaamiseen tunnusluku, johon väestön ikärakenne ei vaikuta. Sitä nimitetään **eläkkeellesiirtymisiän odotteeksi**. Odote kuvaa eläkkeelle siirtymisen iässä tapahtuvaa kehitystä. Se reagoi heti ja oikeasuuntaisesti eläkkeiden alkavuudessa tapahtuviin muutoksiin. Odote otettiin käyttöön vuonna 2003. Yksityisen sektorin osalta eläkkeellesiirtymisiän odote on laskettu vuodesta 1983 ja julkisen sektorin sekä koko työeläkejärjestelmän osalta vuodesta 1996 lähtien.

Odote lasketaan sekä 25- että 50-vuotiaalle. 25-vuotiaan odote kuvaa koko työeläkevakuutetun väestön eläkkeellesiirtymisikää ja sitä käytetään virallisena mittarina kuvaamaan eläkkeellesiirtymisiässä tapahtuvia muutoksia. 50-vuotiaan odote on laskettu 50 vuotta täytäneistä vakuutetuista. Koska laskennassa eivät ole mukana alle 50-vuotiaana eläkkeelle siirtyneet, 50-vuotiaan odote on aina korkeampi kuin 25-vuotiaan odote. Ero kuvaa 25–49-vuotiaana eläkkeelle siirtyneiden vaikutusta eläkkeellesiirtymisikään. Vuosittain työeläkkeelle siirtyvistä noin 10 prosenttia on alle 50-vuotiaita.

Eläkkeellesiirtymisiän odotteen määritelmä ja laskutapa

Eläkkeellesiirtymisiän odote kuvaa keskimääräistä eläkkeellesiirtymisikää, joka muodostuu tietynikäisille vakuutetuille, kun oletetaan, että ikäluokittainen eläkealkavuus ja kuolevuus säilyvät tarkasteluvuoden tasolla.

Eläkkeellesiirtymisiän odote saadaan siten, että ensin lasketaan vakuutettujen kuolevuus ja eläkealkavuus jokaiselle ikäluokalle tarkasteluvuoden aikana. Näitä osuuksia käyttäen voidaan laskea, kuinka moni valitun kokoisesta ja ikäisestä vakuutettujen joukosta (vaikka pa 100 000 25-vuotiaasta) siirtyisi vuoden kuluessa eläkkeelle. Vuotta vanhempana jäljellä olevien vakuutettujen määrä saadaan vähentämällä alkuperäisestä määrästä eläkkeelle siirtyneet ja kuolevuuden avulla laskettu kuolleiden määrä. Jatkamalla näin vuosi kerrallaan vanhuuseläkeikään saakka saadaan laskennalliset eläkkeelle siirtyvien lukumäärät kaikille ikäluokille. Näistä laskennallisista eläkkeelle siirtymisistä laskettu keski-ikä on eläkkeellesiirtymisiän odote.

Eläkkeellesiirtymisiän odotteen laskentakaava:

Eläkkeelle siirtymisen todennäköisyys iässä j saadaan kaavasta:

$$A_j = e_j \prod_{k=m}^{j-1} (1 - e_k - y_k)$$

ja eläkkeellesiirtymisiän odote on lukujen A_j ikäkeskiarvo:

$$E_m = \left(\sum_{j=m}^{70} j A_j \right) / \sum_{j=m}^{70} A_j$$

$$\begin{aligned} e_j &= \text{eläkealkavuus iässä } j \\ y_j &= \text{kuolemanvaara iässä } j \\ m &= \text{valittu lähtöikä} \end{aligned}$$

Suomessa vuoden 2004 loppuun asti yleinen eläkeikä oli 65 vuotta. Tämän vuoksi kaavan pääteikä oli vuonna 2004 ja sitä aiemmin 65 vuotta. Vuoden 2005 alusta yleinen eläkeikäraja muuttui siten, että vanhuuseläkkeelle voi siirtyä joustavasti ikävilillä 63–68 vuotta. Tästä syystä odotteen laskentakaavan yläikäraja nostettiin 70 ikävuoteen vuodesta 2005 lähtien. Aikasarjoja ei kuitenkaan ole tämän vuoksi katkaistu, koska pääteikärajan nostamisen 65 vuodesta 70 vuoteen on arvioitu nostavan odotetta vain noin 0,1 vuodella.

Odotteelle asetetut vaatimukset

- Tunnusluku reagoi oikein eläkkeiden alkavuuksissa tapahtuviin muutoksiin. Se laskee, jos eläkkeiden alkavuus nousee jossakin vanhuuseläkeikää nuoremmassa ikäluokassa ja nousee, jos eläkkeiden alkavuus laskee.
- Tunnusluku reagoi vain eläkkeiden alkavuuksissa tapahtuviin muutoksiin. Siihen eivät saa vaikuttaa väestölliset ilmiöt kuten väestön ikärakenne.

- Tunnusluku reagoi välittömästi eläkkeiden alkavuuksissa tapahtuviin muutoksiin, koska laskelmat perustuvat alkaneisiin eläkkeisiin. Jos laskelmat tehtäisiin eläkkeellä olevien pohjalta, muutokset näkyisivät tuloksissa hitaasti.
- Tunnusluvun laskemisessa tarvittava tilastomateriaali on saatavilla. Eläketurvakeskuksessa ylläpidetään keskitettyä rekisteriä kaikista työeläkkeistä ja työeläkevakuutetuista, mikä mahdollistaa alkavuusperusteisen tarkastelun.

Eläkkeellesiirtymisiän odote täyttää hyvin edellä esitetyt neljä perusvaatimusta. Lisävaatimukseksi voitaisiin vielä asettaa esim. kansainvälinen vertailtavuus. Vertailukelpoisen aineiston saaminen saattaa kuitenkin olla ongelmallista, vaikka Pohjoismaiden osalta tässä onkin onnistuttu. Odotetta ei myöskään ole mielekäästä laskea kovin pienelle perusjoukolle, koska alkaneiden eläkkeiden määrän tulee kuvata eläkkeelle siirtymisen todennäköisyyttä perusjoukon kussakin ikäluokassa. Tämä vaatimus asettaa peruspopulaation jo niin suureksi, että esimerkiksi yksittäisen yrityksen henkilöstöstä odotteen laskeminen ei ole mielekäästä.

2 Eläkkeellesiirtymisiän odotteen kehitys

Vuonna 2012 eläkkeellesiirtymisiän odote työeläkejärjestelmässä oli 60,9 vuotta eli nousua edellisestä vuodesta oli 0,4 vuotta. Myös 50-vuotiaan odote nousi melkein yhtä paljon. Vuonna 2012 se oli 62,7 vuotta. Viime vuoden muutokset olivat suuria. Osaltaan siihen vaikutti työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneiden määrän väheneminen, osaltaan myös vanhuuseläkkeelle siirtyneiden ennakoitua pienempi määrä. Vanhuuseläkkeelle siirtyneiden määrän odotettiin nousevan edellisvuoden tasosta erityisesti vuonna 1950 syntyneiden vuoksi, koska heillä oli mahdollisuus tietyn edellytyksin työttömyyden jatkuessa jäädä vähentämättömälle vanhuuseläkkeelle. Työttömyyseläkkeitä ei enää myönnetty vuonna 2012. Kaiken kaikkiaan työeläkkeelle siirtyneiden kokonaismäärä jäi vuonna 2012 arvioitua pienemmäksi. Viime vuoden aikana eläkerekisterin ilmoitusliikenteessä esiintyi poikkeuksellisen paljon ongelmia, minkä vuoksi vuoden 2012 lukuihin sisältyy myös tavallista enemmän epävarmuutta.

Sekä 25- että 50-vuotiaan odote on nyt noussut likimain kahdella vuodella eläkeuudistusta edeltävästä tasosta. Viimeisinä vuosina ennen uudistusta muutokset eläkkeellesiirtymisiässä olivat pieniä, hienoista kasvua oli nähtävissä lähinnä yli 50-vuotiaiden odotteessa.

Vuonna 2012 yksityisellä sektorilla 25-vuotiaan odote oli 61,1 vuotta, nousua 0,4 vuotta edellisvuodesta. Alimmillaan odote oli vuonna 1986 (56,6 vuotta). Tuolloin yksityisellä sektorilla tulivat voimaan joustavan eläkeikäjärjestelyn eläkelajit, yksilöllinen varhaiseläke ja varhennettu vanhuuseläke. Myös 50-vuotiaan odote nousi nopeasti vuoden 1986 sukelluksen (58,4 vuotta) jälkeen. Vuoden 2012 luku oli 62,9 vuotta. Eläkkeellesiirtymisikä on siis noussut 1980-luvun alimmalta tasoltaan 4,5 vuotta.

Julkisella sektorilla odote on noussut yksityistä sektoria enemmän. Vuodesta 2002 on 25-vuotiaan odote noussut julkisella sektorilla lähes kolmella vuodella ja yksityisellä sektorilla lähes kahdella vuodella. Vuonna 2012 julkisella sektorilla 25-vuotiaan odote nousi 61,5 vuoteen ja 50-vuotiaan odote 63,3 vuoteen. Vuoteen 2006 asti molemmat eläkkeellesiirtymisiän odotteet olivat yksityisellä sektorilla korkeammat kuin julkisella sektorilla, mutta vuonna 2007 tilanne kääntyi toisin päin.

Miesten ja naisten välinen ero eläkkeellesiirtymisiässä on viime vuosina kaventunut selvästi. Nyt voidaankin sanoa, ettei eroa juurikaan ole: miehet ja naiset jäävät eläkkeelle odotteen mukaan samassa iässä. Vuonna 2012 25-vuotiaiden miesten eläkkeellesiirtymisiän odote oli 60,9 vuotta ja naisten 60,8 vuotta. Kuviossa 2 on esitetty työeläkkeelle siirtyneiden odote kaikille ikäluokille 25 vuodesta alkaen. Nuorilla naisilla odote on hieman korkeampi kuin miehillä, mutta ero on pieni ja häviää 50 ikävuoden jälkeen. Aiemmin ero oli huomattavasti suurempi. Syynä eroon oli nuorempien miesten korkea työkyvyttömyyseläkkeiden alkavuus. Enää työkyvyttömyyseläkkeiden alkavuudessa ei ole suurta eroa miesten ja naisten välillä.

Näkökohtia tulevasta kehityksestä

Eläkeuudistuksen yhteydessä keskeiseksi pitkän aikavälin tavoitteeksi asetettiin eläkkeelle siirtymisen myöhentäminen 2–3 vuodella. Sitä seurataan 25-vuotiaan eläkkeellesiirtymisiän odotteen avulla.

Vuoden 2005 eläkeuudistuksen odotetaan nostavan eläkkeellesiirtymisikää selvästi. Eläketurvakeskuksessa tehtiin arvioita eläkkeellesiirtymisiän kehityksestä lain valmistelun yhteydessä. Tällä hetkellä nousuvauhti on ennakoarviota nopeampaa.

Eläkeuudistus sisälsi useita eläkkeelle siirtymisen myöhentämiseen tähtääviä toimenpiteitä. Keskeinen taloudellinen kannustin on korotettu 4,5 prosentin karttuma 63–68 vuoden iässä. Mitä pitempään työskentelee, sitä suuremmaksi vanhuuseläke muodostuu erityisesti kannustinkarttuman vuoksi. Myös eläkkeen rinnalla tehty työ kartuttaa uutta eläkettä.

Työttömyyseläke oli pitkään merkittävä eläkkeellesiirtymisreitti. Vuosittain työttömyyseläkkeelle siirtyi lähes 10 000 henkilöä heti täytettyään 60 vuoden ikärajan. Enää näin ei ole. Eläkkeelle siirtyminen on myöhentynyt eikä 60-vuotiaiden ikäluokassa ole enää poikkeuksellisen suurta eläkkeelle siirtyvien joukkoa. Vanhuuseläkkeestä on tullut pääasiallinen reitti eläkkeelle ja yleisimmin eläkkeelle siirtyminen tapahtuu 63 vuoden iässä (ks. kuvio 5b.).

Vuonna 2012 työttömyyseläkkeitä ei enää myönnetty. Työttömyyseläkkeen lakkauttaminen vuonna 1950 ja sen jälkeen syntyneiltä on siis jo myöhentänyt eläkkeelle siirtymistä selvästi. Työttöminä heillä on kuitenkin tietyin edellytyksin oikeus vähentämättömään vanhuuseläkkeeseen 62-vuotiaana. Vuoden 2012 aikana tätä mahdollisuutta käytti 4 000 henkilöä.

Useat 2000-luvulla toteutetut eri eläkelajeihin kohdistuneet ikärajamuutokset vaikuttavat eläkkeellesiirtymisikään. Toisaalta joustava vanhuuseläkeikä mahdollistaa vähentämättömälle vanhuuseläkkeelle siirtymisen aiempaa nuorempaan, toisaalta se kannustaa jatkamaan työssä aiempaa pitempään. Varhennetun vanhuuseläkkeen ikäraja nousi 62 vuoteen eli nyt vanhuuseläkkeen voi varhentaa korkeintaan vuodella. Osa-aikaeläkkeen alaikäraja nousi takaisin 58 vuoteen. Vuonna 1953 ja sen jälkeen syntyneillä osa-aikaeläkkeen alaikäraja on 60 vuotta.

Odotteeseen vaikuttavat myös julkisen sektorin poikkeavat eläkeiät. Yhtäältä alennettuihin eläkeikiin oikeutettujen määrä laskee, toisaalta monen ammatillinen tai henkilökohtainen eläkeikä on yli nykyisen vanhuuseläkkeen alaikärajan 63 vuotta. Tämä on seurausta julkisen sektorin uusien ja vanhojen eläkelakien yhteensovittamisesta.

Viime vuosina ikääntyneiden työllisyysaste on kehittynyt suotuisasti. Vuoden 2012 työllisyysasteet 55–64-vuotiaiden osalta antavat aihetta odottaa suotuisaa kehitystä eläkkeellesiirtymisiässä jatkossakin. Talouden kehitys toki ratkaisee myös ikääntyvien työllisyysasteen ja siten nykyisen myönteisen kehityksen jatkon. 60–64-vuotiaiden ikäryhmässä työllisyysaste on noussut 2000-luvulla lähes 20 prosenttiyksikköä. Muutos on suuri.

Lähi vuosien kehitykseen tulee siten vaikuttamaan olennaisesti kaksi seikkaa. Toisaalta keskeinen merkitys on asenteilla ja käyttäytymismuutoksilla: miten ihmiset jatkavat vanhuuseläkeiän alarajan täyttämisen jälkeen työssä ja miten tähän suhtautuvat työnantajat. Toisaalta työttömyyseläkkeen poistamisen seurauksena joukko työttömiä odottaa 62 vuoden iän täyttämistä, jolloin heistä merkittävä osa voi jäädä vähentämättömälle vanhuuseläkkeelle. Tämä merkinnee 62-vuotiaiden ikäluokassa eläkkeelle siirtymisen yleistymistä. Tämä näkyy ainakin osittain jo vuoden 2012 tilastoluvuissa. Toki taloustilanteen kehitys tu-

lee vaikuttamaan myös ikääntyneiden työllisyyteen ja sitä kautta erityisesti vanhuuseläkeiän alarajalla olevien mahdollisuuksiin jatkaa työelämässä. Jos talous kehittyy epäsuotuisasti, vanhuuseläkkeelle siirtyvien määrä nousee ja se puolestaan laskee eläkkeellesiirtymisiin odotetta.

Pitemmällä aikavälillä voidaan odottaa ikääntyvän työvoiman kysynnän kasvavan samalla kun tarjonta ikärakenteen seurauksena alenee. Vähitellen taloustilanteen kohentumisen seurauksena myös ikääntyvien työllisyysaste nousee. Myös eläkkeen rinnalla tehdyn työn määrä lisääntyy. Tätä tukee osaltaan myös joustava vanhuuseläkeikä.

3 Käytetyt käsitteet

Eläkkeellesiirtymisikää kuvataan kolmella keskiluvulla: **eläkkeellesiirtymisiän odote**, **mediaani** ja **keskiarvoikä**. Eläkkeellesiirtymisiän odotteen laskentakaava on selostettu sivulla 16. Mediaani-ikä on aineiston keskimäinen havainto, ts. puolet eläkkeelle siirtyneistä on tätä nuorempia ja puolet vanhempia. Keskiarvoikä on eläkkeelle siirtyneiden ikien aritmeettinen keskiarvo. Mediaanin ja keskiarvoian laskemisessa käytetään ikää eläkkeen alkessa.

Edellä esitetyt keskiluvut kuvaavat eläkkeellesiirtymisikää eri tavoin ja sopivat näin ollen eri käyttötarkoituksiin. Siksi on perusteltua julkaista jatkossakin kaikkia kolmea keskilukua. Esimerkiksi kansainvälisissä vertailuissa käytetään yleisimmin keskiarvoa. Keskiarvo on myös kaikkien tuntema keskiluku ja sen vuoksi usein käytetty. Toisaalta, koska eläkkeellesiirtymisiän jakauma on hyvin vino, keskimäinen havainto eli mediaani kuvaa hyvin tyypillistä eläkkeellesiirtymisikää. Odote puolestaan mittaa parhaiten ajassa tapahtuvaa muutosta eläkkeellesiirtymisiässä.

Työeläkkeelle siirtyneeksi katsotaan henkilö, jonka omaan työuraan perustuva eläke (ei koske osa-aikaeläkettä) alkoi tilastovuoden aikana tai jonka eläkeoikeus on alkanut aiemmin, mutta eläkepääätös on tehty vasta tilastovuonna. Lisäksi edellytetään, että henkilö ei ole saanut omaan työuraan perustuvaa eläkettä ainakaan kahteen vuoteen. Eläkelajikohtaisissa luvuissa edellytetään, että henkilö ei ole saanut ko. lajin mukaista eläkettä kahteen vuoteen. Vanhuuseläkkeelle siirtyneiden kohdalla tutkitaan, että henkilö ei ole saanut mitään omaan työuraan perustuvaa eläkettä (ei koske osa-aikaeläkettä) kahteen vuoteen. Perhe-eläkkeet eivät ole tarkastelussa mukana lainkaan.

Osa-aikaeläkkeelle siirtyneitä ei katsota eläkkeelle siirtyneiksi. Heidän katsotaan siirtyvän eläkkeelle vasta silloin, kun he siirtyvät osa-aikaeläkkeen jälkeen jollekin muulle eläkkeelle, useimmiten vanhuuseläkkeelle. Jos puolet osa-aikaeläkeläisistä tulkittaisiin eläkkeelle siirtyneiksi ja puolet työssä oleviksi, odotteen arvo olisi 0,25 vuotta julkaistua matalampi. Vuoden 2012 lopussa osa-aikaeläkettä sai 23 500 henkilöä.

Sektorikohtaisesti tarkastelu tehdään aina kyseisen sektorin kannalta, eli eläkkeelle siirtymistä pääteltäessä tutkitaan vain kyseisen sektorin eläkkeitä. Koko työeläkejärjestelmän kohdalla edellytetään, että henkilöllä ei ole ollut eläkettä kummaltakaan sektorilta kahteen vuoteen.

Työeläkevakuutetuilla tarkoitetaan tässä julkaisussa eläketurvan piiriin kuuluvia henkilöitä, jotka eivät saa omaan työuraan perustuvaa eläkettä (pois lukien osa-aikaeläke). Tarkasteluvuoden työeläkevakuutettu väestö lasketaan edellisen vuoden lopun työeläkevakuutetuista.

Työeläkejärjestelmä koostuu yksityisestä ja julkisesta sektorista. Työeläkevakuutetuista noin kolme neljästä työskentelee yksityisellä sektorilla ja joka kolmas julkisella sektorilla. Vuoden aikana molemmilla sektoreilla työskenteleviä on alle 10 prosenttia kaikista vakuutetuista.

Yksityiseen sektoriin kuuluvat:

- Työntekijän eläkelaki TyEL
- Merimieseläkelaki MEL
- Yrittäjän eläkelaki YEL
- Maatalousyrittäjän eläkelaki MYEL
- Laki maatalousyrittäjien luopumistuesta LUTUL

Julkiseen sektoriin kuuluvat:

- Valtion eläkelaki VaEL
- Kunnallinen eläkelaki KuEL
- Evankelis-luterilaisen kirkon eläkelaki KiEL

Julkisen sektorin piiriin kuuluvat myös Kansaneläkelaitoksen ja Suomen Pankin toimihenkilöt, Ahvenanmaan maakunnan hallitus sekä kansanedustajat ja valtioneuvosto.

4 Tilastojen tulkinassa huomioon otettavia lakimuutoksia

- 1.1.1986 Yksityisellä sektorilla tulivat voimaan yksilöllinen varhaiseläke (alaikäraja 55 vuotta) ja varhennettu vanhuuseläke (alaikäraja 60 vuotta).

Yksityisellä sektorilla tuli voimaan eräiden työsuhhteessa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelaki (TaEL).

Työttömyyseläkkeen ikäraja päätettiin palauttaa 55 vuodesta 60 vuoteen siten, että uusia ikäluokkia ei enää oteta työttömyyseläkkeen piiriin. Seuraavan kerran uusi ikäluokka pääsi työttömyyseläkkeelle vasta vuonna 1991 täytettyään 60 vuotta.

- 1.1.1987 Yksityisellä sektorilla tuli voimaan osa-aikaeläke (alaikäraja 60 vuotta).

- 1.7.1989 Julkisella sektorilla tulivat voimaan yksilöllinen varhaiseläke (alaikäraja 55 vuotta), varhennettu vanhuuseläke (alaikäraja 58 vuotta) ja osa-aikaeläke (alaikäraja 58 vuotta).

- 1.1.1991 Merimieseläkelakia (MEL) muutettiin siten, että Merimieseläkekassa liitettiin yksityisen sektorin vastuunjakojärjestelmään.

- 1.1.1994 Yksilöllisen varhaiseläkkeen ikäraja nousi 55 vuodesta 58 vuoteen (vuoden 1939 jälkeen syntyneillä). Samanaikaisesti yksilöllisen varhaiseläkkeen saamisen ehtoja jonkin verran lievennettiin. Vastaavasti työttömyyseläkkeen saamisen ehtoja kiristettiin.

Osa-aikaeläkkeen ikäraja laski myös yksityisellä sektorilla 58 vuoteen.

- 1.1.1998 TaEL uudistettiin koskemaan kaikkea vähäistäkin yksityisen puolen työtä eli tuli voimaan ns. "pätkätyölaki", joka laajensi vakuutettujen piiriä. Vastaavat muutokset tehtiin myös julkisen sektorin työeläkelakeihin.

- 1.7.1998 Osa-aikaeläkkeen ikäraja laski väliaikaisesti 58 vuodesta 56 vuoteen.

- 1.1.2000 Yksilöllisen varhaiseläkkeen ikäraja nousi 58 vuodesta 60 vuoteen vuoden 1943 jälkeen syntyneillä. Julkisella sektorilla vuosina 1944–1946 syntyneillä ikäraja voi tietyn edellytyksin olla myös 58 vuotta ja vuonna 1947 syntyneillä 59 vuotta.

Työttömyyseläkkeen saamisen ehdoista poistui ns. tulevan ajan vaatimus.

- 1.1.2003 Osa-aikaeläkkeen ikärajan väliaikainen alennus poistui, ja ikäraja palautui 58 vuoteen kaikilla vuoden 1946 jälkeen syntyneillä.
- 1.1.2004 Yksilöllisen varhaiseläkkeen voivat saada vain vuonna 1943 tai sitä ennen syntyneet, julkisella sektorilla tietyin edellytyksin myös vuosina 1944–1947 syntyneet.
- 1.1.2005 Kaikki 18–67-vuotiaana tehty työeläkelaeissa vakuuttamisvelvollisuudelle asetetut ehdot täyttävä työ on vakuutettava, myös eläkkeen rinnalla tehty työ. Aiemmin työntekijäin eläkelaeissa alaikäraja oli 14 vuotta ja vakuuttamisvelvollisuus päättyi viimeistään 65 vuoden iän täyttämiseen.

Kaikki 18–67-vuotiaana tehty työ kartuttaa eläkettä. Työeläkevakuutetulla on eläketapahtuman sattuessa oikeus eläkkeeseen, jos työhistorian aikana ansioiden yhteismäärä on ylittänyt laissa säädetyn rajamäärän. Aiemmin alle 23-vuotiailla oikeus eläkkeeseen edellytti, että heille oli kertynyt lain piiriin kuuluvaa työskentelyaikaa vähintään 12 kuukautta.

Vanhuuseläkkeelle voi siirtyä joustavasti 63–68-vuotiaana.

Työttömyyseläkkeeseen ei ole enää oikeutta vuoden 1949 jälkeen syntyneillä.

- 1.1.2011 Osa-aikaeläkkeen ikäraja nousi 60 vuoteen vuoden 1952 jälkeen syntyneillä.
- 1.2.2012 1950-luvulla syntynyt 62 vuotta täyttänyt pitkäaikaistyötön voi tietyin edellytyksin saada vanhuuseläkkeen ilman varhennusvähennystä.

1 Pensioneringsåldern och den förväntade pensioneringsåldern

De traditionella måtten på pensioneringsåldern, det aritmetiska medeltalet och medianen lämpar sig dåligt för att mäta en förändring i tiden. När befolkningen åldras ökar medelåldern för dem som går i pension, även om den åldersklassrelaterade pensioneringsfrekvensen inte alls skulle förändras. Det har varit särskilt synligt de senaste åren, då de stora årskullarna har nått pensionsåldern. Den första större årskullen, de som är födda 1945, fyllde 63 år under 2008. Samtidigt som det totala antalet nypensionerade har stigit trendmässigt har också medeltalet och medianen för pensioneringsåldern stigit. År 2010 uppnådde den största födelseårskullen i historien, 1947, den nedre åldersgränsen för ålderspension. Det bidrog till att öka antalet nypensionerade.

Samtidigt slopas arbetslöshetspensionen så att de som är födda 1950 eller senare inte längre har rätt till den. Som arbetslösa kan de under vissa förutsättningar ändå ha rätt till oförminskad ålderspension vid 62 års ålder. Till följd av lagändringen sjönk antalet personer som gick i pension år 2010 till en nivå som var över tio procent lägre, och nivån förblev densamma också år 2011. År 2012 uppnådde de första som inte längre har rätt till arbetslöshetspension den nya pensionsåldersgränsen. På grund av arbetslöshet gick drygt 4 000 arbetslösa i ålderspension vid 62 års ålder år 2012, vilket ökade antalet nypensionerade med ålderspension en aning från föregående år. Ändå sjönk det totala antalet nypensionerade med arbetspension från föregående år. Eftersom de stora årskullarna födda på 1940-talet redan i huvudsak har pensionerats och de årskullar som i framtiden närmar sig pensionsåldern minskar, ser det ut som om de som nypensionerats med arbetspension år 2009 (80 000) förblir rekord.

På Pensionsskyddscentralen har man utvecklat ett beskrivande mått på pensioneringsåldern, som inte påverkas av befolkningens åldersstruktur. Det kallas för **den förväntade pensioneringsåldern**. Måttet beskriver hur pensioneringsåldern utvecklas. Det reagerar omedelbart och i rätt riktning på förändringar i pensioneringsfrekvensen. Måttet togs i bruk år 2003. För den privata sektorns del har den förväntade pensioneringsåldern beräknats sedan år 1983 och för den offentliga sektorns samt för hela arbetspensionssystemets del sedan år 1996.

Den förväntade pensioneringsåldern beräknas för såväl 25- som 50-åringar. Den förväntade pensioneringsåldern för en 25-åring beskriver hela den arbetspensionsförsäkrade befolkningens pensioneringsålder, och används som ett officiellt mått för att beskriva de förändringar som sker i pensioneringsåldern. Beräkningen av den förväntade pensioneringsåldern för 50-åringar baserar sig på försäkrade personer som fyllt 50 år. Eftersom beräkningen inte inkluderar personer som gått i pension före 50, är den förväntade pensioneringsåldern för 50-åringar alltid högre än för 25-åringar. Skillnaden visar hur pensionering vid 25–49 år inverkar på pensioneringsåldern. Tio procent av alla dem som går i arbetspension under ett år är under 50 år.

Definition och beräkning av den förväntade pensioneringsåldern

Den förväntade pensioneringsåldern beskriver den genomsnittliga pensioneringsåldern för försäkrade i en viss ålder med antagandet att den åldersklassrelaterade pensioneringsfrekvensen och mortaliteten kvarstår på granskningsårets nivå.

Den förväntade pensioneringsåldern fås genom att man först räknar ut de försäkrades mortalitet och pensioneringsfrekvensen för varje åldersklass under granskningsåret. Med hjälp av dessa andelar kan man räkna hur många som i en till storleken bestämd mängd bestående av försäkrade i en viss ålder (exempelvis 100 000 stycken 25-åringar) skulle pensioneras inom ett år. Antalet återstående försäkrade som är ett år äldre fås genom att man från det ursprungliga antalet subtraherar de nypensionerade och antalet avlidna som uträknats utifrån mortaliteten. Då man på samma sätt fortsätter ett år i sänder fram till åldern för ålderspension får man för samtliga åldersklasser fram det kalkylmässiga antalet personer som pensioneras. Medelåldern på basis av dessa kalkylmässiga nypensioneringar utgör den förväntade pensioneringsåldern.

Formel för beräkning av den förväntade pensioneringsåldern:

Pensioneringssannolikheten i åldern j fås genom följande formel:

$$A_j = e_j \prod_{k=m}^{j-1} (1 - e_k - y_k)$$

och den förväntade pensioneringsåldern är åldersmedeltalet för siffrorna A_j :

$$E_m = \left(\sum_{j=m}^{70} j A_j \right) / \sum_{j=m}^{70} A_j$$

- e_j = pensioneringsfrekvensen i åldern j
- y_j = dödsrisken i åldern j
- m = vald utgångsålder

Fram till slutet av år 2004 var den allmänna pensionsåldern i Finland 65 år. Därför var slutåldern i formeln år 2004 och före det 65 år. I början av år 2005 ändrades den allmänna pensionsåldersgränsen så att man kan gå i ålderspension flexibelt i åldern 63–68 år. Därför höjdes den övre åldersgränsen i formeln för beräkning av den förväntade pensioneringsåldern till 70 år i början av år 2005. Tidsserierna har dock inte avskurits på grund av detta, eftersom det har bedömts att höjningen av slutåldersgränsen från 65 till 70 år höjer den förväntade pensioneringsåldern med endast cirka 0,1 år.

Krav på den förväntade pensioneringsåldern

- Det beskrivande måttet reagerar på rätt sätt på förändringar i pensioneringsfrekvensen. Det sjunker, om pensioneringsfrekvensen stiger i någon åldersgrupp som är yngre än pensionsåldern, och stiger, om pensioneringsfrekvensen sjunker.
- Det beskrivande måttet reagerar endast på förändringar i pensioneringsfrekvensen. Det får inte påverkas av befolkningsrelaterade fenomen, såsom befolkningens åldersstruktur.
- Det beskrivande måttet reagerar omedelbart på förändringar i pensioneringsfrekvensen, eftersom beräkningarna grundar sig på nya pensioner. Om beräkningarna gjordes på basis av dem som redan pensionerats skulle förändringarna i resultaten uppkomma mycket långsamt.
- Det statistiska material som behövs i kalkylerna är tillgängligt. Pensionsskyddscentralen upprätthåller ett centralregister över alla arbetspensioner och arbetspensionsförsäkrade, vilket möjliggör en frekvensbaserad granskning.

Den förväntade pensioneringsåldern fyller mycket väl de fyra ovan nämnda grundförutsättningarna. Ett krav som ytterligare kunde tilläggas vore till exempel internationell jämförbarhet. Det kan dock vara problematiskt att få jämförbart material, även om det har lyckats i fråga om Norden. Det är inte heller ändamålsenligt att för en liten population beräkna den förväntade pensioneringsåldern, eftersom antalet löpande pensioner i varje åldersklass inom populationen bör beskriva pensioneringssannolikheten. Redan detta krav resulterar i en så stor population, att det inte är ändamålsenligt att beräkna den förväntade pensioneringsåldern för personalen i ett enskilt företag.

2 Den förväntade pensioneringsålderns utveckling

År 2012 var den förväntade pensioneringsåldern inom arbetspensionssystemet 60,9 år, dvs. en ökning på 0,4 år från föregående år. Också för 50-åringar ökade den förväntade pensioneringsåldern i samma mån. År 2012 var denna siffra 62,7 år. Förändringarna förra året var stora. Dels var orsaken att antalet nypensionerade med invalidpension minskade, dels att färre än förväntat nypensionerades med ålderspension. Antalet nypensionerade med ålderspension förväntades växa jämfört med nivån för föregående år i synnerhet med anledning av de 1950 födda, eftersom de för första gången under vissa förutsättningar hade möjlighet att nypensioneras med oförminskad pension om arbetslösheten fortsatte. Arbetslöshetspensioner beviljades inte längre år 2012. Allt som allt blev det totala antalet nypensionerade med arbetspension mindre än beräknat. Förra året förekom det ovanligt mycket problem i pensionsregistrets anmälningstrafik, varför det i siffrorna för år 2012 också ingår mer osäkerhet än vanligt.

Den förväntade pensioneringsåldern för såväl 25- som 50-åringar har nu stigit med nästan två år sedan nivån före pensionsreformen. Före pensionsreformen var förändringarna i den förväntade pensioneringsåldern små, närmast kunde en liten höjning skönjas i den förväntade pensioneringsåldern för personer över 50 år.

År 2012 var den förväntade pensioneringsåldern för 25-åringar inom den privata sektorn 61,1 år, en ökning på 0,4 år från föregående år. År 1986 var den förväntade pensioneringsåldern lägst (56,6 år). Inom den privata sektorn infördes då pensionslag med flexibla pensionsåldersarrangemang, den individuella förtidspensionen och den förtida ålderspensionen. Också den förväntade pensioneringsåldern för 50-åringar steg snabbt efter dykningen år 1986 (58,4 år). Siffran för år 2012 var 62,9 år. Pensioneringsåldern har alltså stigit med 4,5 år från sin lägsta nivå på 1980-talet.

Inom den offentliga sektorn har den förväntade pensioneringsåldern stigit mer än inom den privata sektorn. Sedan år 2002 har den förväntade pensioneringsåldern för en 25-åring stigit med nästan tre år inom den offentliga sektorn och med nästan två år inom den privata sektorn. År 2012 steg den förväntade pensioneringsåldern för 25-åringar inom den offentliga sektorn till 61,5 år och för 50-åringar till 63,3 år. Fram till år 2006 var de bägge förväntade pensioneringsåldrarna inom den privata sektorn högre än inom den offentliga, men år 2007 blev situationen den motsatta.

Skillnaden mellan mäns och kvinnors pensioneringsålder har minskat tydligt under de senaste åren. Idag kan man säga att det inte just finns någon skillnad, förväntningen är att män och kvinnor går i pension vid samma ålder. År 2012 var den förväntade pensioneringsåldern för 25-åriga män 60,9 år och för 25-åriga kvinnor 60,8 år. Den förväntade åldern för arbetspensionering för alla åldersklasser från 25 år framåt visas i figur 2. Den förväntade pensioneringsåldern för unga kvinnor är aningen högre än för männen, men skillnaden är liten och försvinner efter 50 års ålder. Tidigare var skillnaden mycket större. Orsaken till skillnaden var den höga sjukpensioneringsfrekvensen bland yngre män. Nu finns det inte längre någon större skillnad i sjukpensioneringsfrekvensen mellan män och kvinnor.

Perspektiv på den kommande utvecklingen

Det viktigaste långsiktiga målet i samband med pensionsreformen var att senarelägga pensioneringarna med 2–3 år. Detta följs upp med hjälp av den förväntade pensioneringsåldern för 25-åringar.

Pensionsreformen från början av 2005 förväntas höja den förväntade pensioneringsåldern betydligt. I samband med lagberedningen gjorde man på Pensionsskyddscentralen uppskattningar om pensioneringsålderns utveckling. För tillfället är höjningstakten snabbare än man uppskattat i förväg.

Pensionsreformen innehöll flera åtgärder vars syfte var att senarelägga pensioneringen. Intjäningsprocenten, en viktig ekonomisk drivfjäder, höjdes i samband med reformen till 4,5 procent för åren mellan 63 och 68. Ju längre man arbetar, desto större blir ålderspensionen tack vare bonustillväxten. Man tjänar även in ny pension för arbete som utförs vid sidan av pensionen.

Arbetslöshetspensionen var länge en betydande väg till pensionering. Årligen gick nära 10 000 personer i arbetslöshetspension genast när de uppnådde åldersgränsen 60 år. Så är det inte längre. Man går nu senare i pension och i åldersgruppen 60-åringar finns det inte längre någon ovanligt stor skara som går i pension. Ålderspensionen har blivit den huvudsakliga vägen till pension och oftast går man i pension vid 63 års ålder (se bild 5b.).

År 2012 beviljades inte arbetslöshetspensioner längre. Genom att slopa arbetslöshetspensionen för dem som är födda 1950 eller senare har man alltså märkbart senarelagt pensioneringen. Som arbetslösa kan de under vissa förutsättningar ändå ha rätt till oförminskad ålderspension vid 62 års ålder. Under år 2012 använde sig 4 000 personer av den här möjligheten.

Flera av de ändringar som genomförts under 2000-talet i åldersgränsen i olika slags pensioner inverkar på pensioneringsåldern. Å ena sidan gjorde den flexibla åldern för ålderspension det möjligt att gå i oförminskad ålderspension tidigare än förut, å andra sidan sporrar det till att fortsätta arbeta längre än förut. Åldersgränsen för förtida ålderspension steg till 62 år, dvs. nu kan ålderspension tas ut högst ett år i förtid. Den nedre åldersgränsen för deltidspension steg igen till 58 år. Åldersgränsen för deltidspension är 60 år för personer som är födda år 1953 och senare.

Den förväntade pensioneringsåldern påverkas också av de avvikande pensionsåldrarna inom den offentliga sektorn. Å ena sidan sjunker antalet personer som har rätt till sänkt pensionsålder, å andra sidan är den yrkesbaserade eller personliga pensionsåldern i många fall högre än den nuvarande nedre åldersgränsen för ålderspension, 63 år. Det här är en följd av samordningen av den offentliga sektorns nya och gamla pensionslagar.

Under de senaste åren har sysselsättningsgraden hos äldre arbetstagare utvecklats i gynnsamriktning. Sysselsättningsgraden bland 55–64-åringarna år 2012 ger anledning att förvänta att pensioneringsåldern också i framtiden utvecklas gynnsamt. Naturligtvis avgör den ekonomiska utvecklingen också sysselsättningsgraden bland de äldre och således också fortsättningen för den nuvarande positiva utvecklingen. I åldersgruppen 60–64 år har sysselsättningsgraden på 2000-talet stigit nästan 20 procentenheter. Förändringen är stor.

Under de närmaste åren kommer utvecklingen således att påverkas väsentligt av två faktorer. Å ena sidan spelar attityder och beteendeförändringar en central roll, dvs. i vilken utsträckning människorna fortsätter att arbeta efter att de uppnått den nedre gränsen för ålderspensionen och hur arbetsgivarna förhåller sig till detta. Som en följd av att arbetslöshetspensionen slopats väntar å andra sidan en skara arbetslösa på att fylla 62 år då en betydande del av dem kan gå i oförminskad ålderspension. Detta torde innebära att nypensionering bland 62-åringar blir vanligare. Detta syns åtminstone delvis redan i statistiksiffrorna för år 2012. Visserligen kommer den ekonomiska utvecklingen också att inverka på sysselsättningen av äldre och följaktligen på möjligheten för i synnerhet dem som är vid den nedre åldersgränsen för ålderspension att fortsätta i arbetslivet. Om ekonomin utvecklas ogynnsamt torde antalet personer som går i ålderspension stiga, vilket i sin tur sänker den förväntade pensioneringsåldern.

Men på lång sikt kan man vänta sig att efterfrågan på äldre arbetskraft ökar i takt med att utbudet minskar till följd av förändringarna i åldersstrukturen. Så småningom i och med att den ekonomiska situationen blir bättre, höjs även sysselsättningsgraden för äldre. Även arbete som utförs vid sidan av pensionen ökar. Den flexibla åldern för ålderspension stöder även denna utveckling.

3 Definitioner som använts

Pensioneringsåldern beskrivs med tre medeltal: **förväntad pensioneringsålder**, **median** och **genomsnittsålder**. Formeln för uträkningen av den förväntade pensioneringsåldern har presenterats på sidan 24. Medianåldern är den mittersta observationen i materialet och innebär att hälften av de nypensionerade är yngre och hälften äldre än detta. Genomsnittsåldern är det aritmetiska medeltalet för de nypensionerades ålder. När medianen och genomsnittsåldern räknas används åldern vid pensioneringens början.

Medeltalen ovan beskriver pensioneringsåldern på olika sätt och passar således för olika ändamål. Därför är det motiverat att även framöver publicera alla tre medeltal. Till exempel i internationella jämförelser används oftast medeltalet. Medeltalet är även det genomsnittstal som alla känner till och som därför används ofta. Eftersom pensioneringsålderns fördelning är mycket snedvriden, beskriver den mittersta observationen (medianen) å andra sidan mycket väl den typiska pensioneringsåldern. Den förväntade pensioneringsåldern mäter å sin sida bäst förändringen i pensioneringsåldern i tiden.

Med **arbetspensionerade** avses personer vilkas pension på basis av den egna yrkesbanan (gäller inte deltidspension) började under det aktuella året eller vilkas pensionsrätt har börjat tidigare, men för vilka beslutet om pension getts först under statistikåret. Dessutom förutsätts det att personen inte har fått pension på basis av sin egen yrkesbana åtminstone på två år. I siffrorna för de olika pensionsslagen förutsätts att personen inte har fått pension enligt respektive slag på två år. I fråga om dem som ålderspensioneras granskas att personen ifråga inte har fått pension på basis av sin egen yrkesbana (gäller inte deltidspension) på två år. Familjepensioner finns inte alls med i granskningen.

De som gått i deltidspension anses inte vara pensionerade. De anses gå i pension först när de efter deltidspensionen går i någon annan pension, oftast ålderspension. Om hälften av deltidspensionärerna skulle anses ha gått i pension och hälften anses vara kvar i arbetslivet, skulle den förväntade pensioneringsåldern vara 0,25 år lägre än för närvarande. I slutet av 2012 fick 22 500 personer deltidspension.

Sektorsvis görs granskningen alltid med hänsyn till den aktuella sektorn, vilket innebär att man i konklusionerna om pensioneringarna endast ger akt på pensionerna inom sektorn i fråga. När det gäller hela arbetspensionssystemet förutsätts det att personen inte har haft pension från någondera sektorn på två år.

Med **arbetspensionsförsäkrade** avses i denna publikation personer som omfattas av pensionsskyddet och som inte får pension som grundar sig på den egna yrkesbanan (deltidspension undantagen). Den arbetspensionsförsäkrade befolkningen under granskningsåret beräknas på basis av de arbetspensionsförsäkrade i slutet av föregående år.

Arbetspensionssystemet består av den privata och den offentliga sektorn. Av de arbetspensionsförsäkrade arbetar cirka tre av fyra inom den privata sektorn och var tredje inom den offentliga sektorn. Försäkrade som under året arbetar inom båda sektorerna utgör under 10 procent av alla försäkrade.

Den **privata sektorn** omfattar följande:

- Lagen om pension för arbetstagare ArPL
- Lagen om sjömanspensioner SjPL
- Lagen om pension för företagare FöPL
- Lagen om pension för lantbruksföretagare LFöPL
- Lagen om avträdelsetöd för lantbruksföretagare AvStöL

Den **offentliga sektorn** omfattar följande:

- Lagen om statens pensioner StaPL
- Lagen om kommunala pensioner KomPL
- Pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan KyPL

Till den offentliga sektorn hör också personalen på Folkpensionsanstalten och Finlands Bank, Ålands landskapsregering samt riksdagsledamöterna och medlemmarna i statsrådet.

4 Lagändringar som bör beaktas i tolkningen av statistiken

- 1.1.1986 Inom den privata sektorn infördes individuell förtidspension (nedre åldersgräns 55 år) och förtida ålderspension (nedre åldersgräns 60 år)

Inom den privata sektorn trädde lagen om pension för vissa konstnärer och redaktörer i arbetsförhållande (KoPL) i kraft.

Beslut fattades om att höja åldersgränsen för arbetslöshetspension från 55 tillbaka till 60 år så att nya åldersklasser inte längre skulle omfattas av arbetslöshetspensionen. Följande nya åldersklass fick arbetslöshetspension först 1991 när den fyllde 60 år.

- 1.1.1987 Inom den privata sektorn infördes deltidspension (nedre åldersgräns 60 år).
- 1.7.1989 Inom den offentliga sektorn infördes individuell förtidspension (nedre åldersgräns 55 år), förtida ålderspension (nedre åldersgräns 58 år) och deltidspension (nedre åldersgräns 58 år)
- 1.1.1991 Lagen om sjömanspensioner (SjPL) ändrades så att Sjömanspensionskassan knöts till ansvarsfördelningsystemet inom den privata sektorn.
- 1.1.1994 Åldersgränsen för individuell förtidspension steg från 55 till 58 år (för personer födda efter 1939). Samtidigt gjordes villkoren för erhållande av individuell förtidspension något lindrigare. Villkoren för arbetslöshetspension stramades åt i gengäld.
- Åldersgränsen för deltidspension sjönk också inom den privata sektorn till 58 år.
- 1.1.1998 KoPL reformerades så att den började omfatta alla mindre anställningar inom den privata sektorn, så kallade kortjobb. Det medförde att kretsen av de försäkrade blev större. Motsvarande ändringar gjordes också i lagarna om arbetspension inom den offentliga sektorn.
- 1.7.1998 Åldersgränsen för deltidspension sjönk temporärt från 58 till 56 år.
- 1.1.2000 Åldersgränsen för individuell förtidspension steg från 58 till 60 år (för personer födda efter 1943). Inom den offentliga sektorn kunde åldersgränsen under vissa förutsättningar vara 58 år också för personer födda åren 1944–1946 och 59 år för personer födda år 1947.

Från villkoren för arbetslöshetspension avskaffades kravet på s.k. återstående tid.

- 1.1.2003 Den temporära sänkningen av åldersgränsen för deltidspension upphörde och åldersgränsen återställdes vid 58 år för alla som är födda efter 1946.
- 1.1.2004 Inom den privata sektorn kunde individuell förtidspension endast beviljas personer födda 1943 eller tidigare, inom den offentliga sektorn under vissa förutsättningar även dem som är födda 1944–1947.
- 1.1.2005 Allt arbete i åldern 18-67 år som uppfyller arbetspensionslagarnas krav på försäkringsskyldighet ska försäkras, även arbete vid sidan av pension. Tidigare var åldersgränsen i lagarna om pension för arbetstagare 14 år och försäkringsskyldigheten upphörde senast när arbetstagaren fyllde 65 år.

Allt arbete i 18–67 års ålder ökar pensionen. Arbetspensionerade har rätt till pension efter ett pensionsfall, om de sammanlagda arbetsinkomsterna under yrkesbanan överstiger ett gränsbelopp som bestäms i lagen. Av personer under 23 år krävdes förut att de i minst 12 månader hade haft arbete som omfattades av lagen för att få rätt till pension.

Det är möjligt att gå i ålderspension enligt eget val i 63–68 års ålder.

Personer som är födda efter år 1949 har inte längre rätt till arbetslöshetspension.

- 1.1.2011 Åldersgränsen för deltidspension höjdes till 60 år för personen födda efter år 1952.
- 1.2.2012 En långtidsarbetslös person född på 1950-talet och som fyllt 62 år kan under vissa förutsättningar få ålderspension utan förtidsminskning.

1 Effective retirement age and expected effective retirement age

The traditional ways of measuring effective retirement age, arithmetic mean and median, are not well suited to measuring changes over time. As the population ages, the average age of those who retire increases, even if the retirement risk in each age group does not change at all. This has become evident especially over the last few years, when the large age cohorts have reached old-age retirement age. The first larger age cohort, those born in 1945, turned 63 years of age in 2008. The current trend is an increase in the total number of retirees; this has also caused the average effective retirement age and median to increase. In 2010 the largest ever age cohort, those born in 1947, reached the lower retirement age limit. This resulted in an increase in the number of retirees.

At the same time the unemployment pension was discontinued so that persons born in 1950 and later are no longer entitled to it. As unemployed, however, and provided that certain conditions are met, they have the right to receive old-age pension at the age of 62 without any reduction for early retirement. As a result of the change to the legislation, the number of new retirees dropped by over ten per cent in 2010 to a lower level, where it remained also in 2011. In 2012 the first to be left outside unemployment pension eligibility reached the new pensionable age. Roughly 4,000 unemployed 62-year-olds retired on an old-age pension based on unemployment in 2012, which served to slightly increase the number of new old-age pensioners from the previous year. Despite this, the total number of new pensioners on an earnings-related pension decreased from the year before. Since most of the large age cohorts born in the 1940s have already retired and the new age cohorts approaching retirement age are smaller, the number of new earnings-related pensioners in 2009 (80,000) appears to set the record.

The Finnish Centre for Pensions has developed an indicator to measure the effective retirement age which is not affected by the age structure of the population. The indicator is called **expected effective retirement age** (expectancy). The indicator describes the development in the effective retirement age. The indicator reacts immediately and in the right direction to changes in retirement risk. The indicator was introduced in 2003. As regards the private sector, the expected effective retirement age has been calculated from 1983 and as regards the whole earnings-related pension scheme, from 1996.

The expectancy is calculated for both 25-year-olds and 50-year-olds. The expectancy for 25-year-olds describes the effective retirement age for the whole population insured for earnings-related pension benefits, and it is used as the official indicator to describe changes in effective retirement age. The expectancy for 50-year-olds is calculated based on insured who have reached the age of 50. Since persons who have retired under the age of 50 are not included in the calculation, the expectancy for a 50-year-old is always higher than that of a 25-year-old. The difference depicts the impact that retirees between the ages of 25–49 have on the effective retirement age. Annually, approximately 10 per cent of those who retire are aged less than 50 years.

Definition and calculation mode of the expected effective retirement age

The expected effective retirement age describes the average effective retirement age for insured persons of a specific age on the assumption that the age-specific retirement risk and mortality rate for each age group remain at the level of the year of observation.

The expected effective retirement age is calculated by first calculating the insured persons' mortality rate and retirement risk for each age group during the year of observation. Using these proportions it is possible to calculate how many of a group of insured of a certain size and of a certain age (for instance 100,000 25-year-olds) would retire within one year. The number of insured which remains at a one year higher age is obtained by subtracting from the original number those who have retired and the number of deceased calculated from the mortality rates. Continuing in this way age by age until the retirement age for an old-age pension, the calculated numbers of those retiring are obtained for each age group. The average age calculated from these assumed retirements is the expected effective retirement age.

The calculation formula for the expected effective retirement age:

The probability of retirement at age j is obtained from the formula:

$$A_j = e_j \prod_{k=m}^{j-1} (1 - e_k - y_k)$$

and the expected effective retirement age is the age average of figures A_j :

$$E_m = \left(\sum_{j=m}^{70} j A_j \right) / \sum_{j=m}^{70} A_j$$

$$\begin{aligned} e_j &= \text{retirement risk at age } j \\ y_j &= \text{mortality risk at age } j \\ m &= \text{chosen starting age} \end{aligned}$$

Until the end of 2004 the general retirement age in Finland was 65 years. Therefore the termination age in the formula was 65 years for 2004 and the years before that. From the beginning of 2005 the retirement age changed so that it is possible to retire on an old-age pension flexibly between the ages of 63 and 68 years. For this reason the upper age limit in the calculation formula for the expectancy was raised to 70 years as of 2005. However, the time series have not been interrupted due to this, since it has been estimated that raising the termination age from 65 to 70 years will increase the expectancy by only about 0.1 years.

Requirements set for the expectancy

- The indicator reacts in a correct way to changes in retirement risk. It decreases when the retirement risk increases in some age group younger than the retirement age and increases when the retirement risk decreases.
- The indicator reacts only to changes in retirement risk. It must not be affected by population phenomena such as the age structure of the population.
- The indicator reacts immediately to changes in retirement risk, since the calculations are based on the number of new pensions (inflow). If the calculations were made on the number of retired (stock), the changes would appear in the results only slowly.
- The statistical data needed for the calculation of the indicator is available. The Finnish Centre for Pensions maintains a centralised register of all earnings-related pensions and persons insured for earnings-related pension benefits, which makes an analysis based on retirement risk possible.

The expected effective retirement age meets these four basic criteria well. A further criterion could be, for instance, international comparability. However, obtaining comparable data may be problematic, but as regards the Nordic countries this has been done successfully. It is also not very useful to calculate the expectancy for a small core group, since the number of new pensions in each age group in the core population should reflect the probability of retirement. This criterion already requires such a large core population that, for instance, calculating the expectancy for the personnel of a single company is not sensible.

2 Development of the expected effective retirement age

In 2012, the expected effective retirement age in the earnings-related pension scheme was 60.9 years, i.e. 0.4 years higher than in the previous year. The expectancy for 50-year-olds also increased almost the same amount. In 2012, it was 62.7 years. Last year's changes were great. This was partly the result of a decrease in the number of new disability pensioners, partly the smaller than expected number of new old-age pensioners. The number of new old-age pensioners was expected to rise from the previous year's level, especially due to those born in 1950, as they had the opportunity – provided certain preconditions were met – to retire on an unreduced pension if unemployment continued. Unemployment pension was no longer awarded in 2012. Altogether the total number of new pensioners on an earnings-related pension became smaller than expected. During last year, an unprecedented number of problems occurred in the notification traffic of the pension register, which is why there is more uncertainty than normal regarding the 2012 figures.

The expectancy for both 25 and 50-year-olds has now increased by nearly two years from the level it was at prior to the pension reform. In the last years before the reform, changes in effective retirement age were small, and subtle growth was visible mostly in the expectancy for the over 50-year-olds.

In the private sector in 2012, the life expectancy of a 25-year-old was 61.1 years, an increase of 0.4 years from the previous year. The expectancy was at its lowest in 1986 (56.6 years). At that time the legislation on flexible pension arrangements in the private sector took effect, i.e. the individual early retirement pension and the early old-age pension. Also the expectancy for 50-year-olds increased rapidly after the dive in 1986 (58.4 years). The figure for 2012 was 62.9 years. The expected effective retirement age has thus risen by 4.5 years from the lowest level of the 1980s.

In the public sector the expectancy has increased more than in the private sector. Since 2002 the expectancy for 25-year-olds has in the public sector increased by nearly three years and in the private sector by nearly two years. In 2012, the expectancy for 25-year-olds in the public sector rose to 61.5 years and that of 50-year-olds to 63.3. Up to 2006, both expected effective retirement ages were higher in the private sector than in the public sector, but in 2007 the situation was reversed.

The difference between men and women in the expected effective retirement age has grown smaller in the last few years. It is now possible to say that there hardly is any difference anymore: men and women retire at the same age, according to the expectancy. In 2012 the expected effective retirement age of 25-year-old men was 60.9 years and 60.8 for women. Figure 2 shows the expectancy for retirement on an earnings-related pension for all age cohorts starting from the age of 25. The expectancy was slightly higher for young women than for men, but the difference is small and disappears after 50 years of age. It used to be much greater. The reason for the difference was the high frequency of starting disability pensions among young men. There is no longer any great difference between men and women when it comes to starting disability pensions.

Factors affecting the future

A long-term objective set in connection with the 2005 pension reform was to postpone retirement by 2–3 years. The achievement of this objective is monitored through the expectancy for 25-year-olds.

The pension reform which took effect at the beginning of 2005 is expected to clearly increase the effective retirement age. The Finnish Centre for Pensions produced estimates of the development of the effective retirement age as the new legislation was prepared. At the moment, the speed of increase is faster than estimated

The pension reform included several measures intended to postpone retirement. The main financial incentive is the accelerated accrual rate of 4.5 per cent between ages 63 and 68. When you work longer the old-age pension also increases, especially as a consequence of the accelerated accrual rate. Work alongside the receipt of a pension also accrues new pension rights.

The unemployment pension was a significant route to retirement for a long time. Every year almost 10,000 persons retired on an unemployment pension as soon as they had reached the age limit of 60 years. This is no longer the case. Retirement has been postponed and the age cohort of 60-year-olds no longer contains an unusually large group of new retirees. The old-age pension is now the main route to retirement and retirement more commonly takes place at the age of 63 (see graphic 5b.).

Unemployment pensions were no longer granted in 2012. The discontinuation of the unemployment pension for those born in 1950 and later has, in other words, clearly postponed retirement already at this stage. As unemployed, however, they are entitled to unreduced old-age pension at the age of 62, provided certain conditions are met. 4,000 people utilized this opportunity in 2012.

The many changes carried out in the age limits for different pension benefits in the 2000s affect the effective retirement age. On one hand, the flexible retirement age makes it possible to retire on an old-age pension without any reductions at a younger age than before, but, on the other hand, the flexible retirement age encourages a continued stay at work. The age limit for the early old-age pension was increased to 62 years, which means that the old-age pension may be taken early by at the most one year. The age limit for the part-time pension was raised back to 58 years. For those born in 1953 and later, the lower age limit for the part-time pension is 60 years.

The expectancy is also affected by deviating retirement ages in the public sector. However, the number of persons entitled to lower retirement ages is diminishing. On the other hand, the professional or personal retirement age of many is now higher than the lower age limit of the current old-age pension, 63 years. This is a result of the consolidation of new and old pension acts in the public sector.

In the last few years, the employment rate of the ageing population has developed in a favourable direction. The 2012 employment rates for 55–64-year-olds give reason to expect a favourable development in the expected effective retirement age also in the future. The economic development does, however, play an important role in the employment rate of the ageing population and subsequently also for the continuance of the current positive trend. In the age cohort of 60–64-year-olds, the employment rate has increased nearly 20 percentage points in the 2000s. The change is great.

There are thus two issues that will affect the development of the next few years. On the one hand, attitudes and changes in behaviour are of central importance; the motivation of employees to remain at work after having reached the lower age limit for retirement, and the attitudes of the employers. On the other hand, as a result of the discontinuation of the unemployment pension a number of unemployed persons wait to turn 62, when a considerable number of them can retire on unreduced old-age pension. This will likely mean that retirement will increase in the age cohort of 62-year-olds. This is, at least partly, visible in the statistical figures for 2012. The development of the financial situation will also affect the employment rate of the ageing population, and especially the possibilities of persons close to the lower retirement age to continue to work. If the economy develops in a negative direction, the number of new old-age retirees will rise, which in turn will serve to lower the expected effective retirement age.

In the long-term we can expect demand for the ageing workforce to grow, while supply is shrinking as a result of the age structure. As a result of gradual improvement in the financial situation, the employment rate of the ageing will also rise. The flexible old-age retirement age serves this purpose.

3 Concepts used

The effective retirement age is described by three indicators: **the expected effective retirement age, the median** and **the average age**. The formula for calculating the expected effective retirement age is explained on page 32. The median age is the middle-most observation, i.e. fifty per cent of those who have retired are younger than this and fifty per cent are older. The average age is the arithmetic mean of the ages of those who have retired. When calculating the median and the average age, the age at the start of the pension is used.

The numbers presented describe the effective retirement age in different ways and are thus suitable for different purposes. Therefore it is justifiable to publish all three numbers also in the future. For instance international comparisons usually use the average. The average is also a number everyone knows and understands, and therefore is also often used. On the other hand, since the distribution of the effective retirement age is very skew, the middle-most observation, i.e. the median, describes a very typical effective retirement age. The expectancy in its turn best describes the changes over time in the effective retirement age.

The persons having retired on an earnings-related pension includes persons whose pension based on their own work history started during the year of statistics or whose entitlement to a pension started earlier but whose pension decision was issued only in the year of statistics. A further requirement is that the person has not received a pension based on his own work history for at least two years. For the figures regarding each type of pension the requirement is that the person has not received a pension of that type for two years. As regards persons who have retired on an old-age pension the requirement is that the person has not received a pension of any type based on his own work history (does not concern part-time pensions) for two years. Survivors' pensions are not included at all in the analysis.

Persons who have started receiving a part-time pension are not considered as having retired. They are not considered as having retired until they following the part-time pension start receiving some other pension, usually an old-age pension. If half of the part-time pension recipients were considered as having retired and half as being in employment, the value of the expectancy would be approximately three months lower than the value published here. At the end of 2012 there were 23,500 part-time pension recipients.

The analysis per sector is always carried out from the viewpoint of the relevant sector, in other words, when considering retirement only the pensions of the sector in question are surveyed. For the whole earnings-related pension scheme the criterion is that the person has not received a pension from either sector for two years.

In this publication, **insured persons within the earnings-related pension scheme** are persons covered for pension benefits who do not receive any pension based on the person's own work history (excluding part-time pensions). When determining the population insured for earnings-related pension benefits for the year of observation, the situation at the end of the previous year is used.

The earnings-related pension scheme consists of the private and the public sector. About three-fourths of those insured for earnings-related pension benefits work in the private sector and one-third in the public sector. Over the year under 10 per cent of all the insured work in both sectors.

The private sector includes:

- Employees Pensions Act TyEL
- Seafarer's Pensions Act MEL
- Self-Employed Persons' Pensions Act YEL
- Farmers' Pensions Act MYEL
- Act on Farmers' Early Retirement Aid LUTUL

The public sector includes:

- State Employees' Pensions Act VaEL
- Local Government Pensions Act KuEL
- Evangelical-Lutheran Church Pensions Act KiEL

The public sector also includes the personnel of the Social Insurance Institution and of the Bank of Finland, the regional government of Åland, as well as the pensions for the Members of Parliament and the members of the Finnish Government.

4 Legislative changes to be taken into account in the analysis of the statistics

- 1.1.1986 In the private sector the individual early retirement pension (lower age limit 55 years) and the early old-age pension (lower age limit 60 years) were introduced. In the private sector the Freelance Employees' Pensions Act (TaEL) took effect.

A decision was taken to change the age limit for the unemployment pension from 55 years back to 60 years so that new age groups are no longer entitled to an unemployment pension. The next time a new age group became eligible for an unemployment pension in 1991 after reaching the age of 60.

- 1.1.1987 In the private sector the part-time pension (lower age limit 60 years) was introduced.

- 1.7.1989 In the public sector the individual early retirement pension (lower age limit 55 years), the early old-age pension (lower age limit 58 years) and the part-time pension (lower age limit 58 years) were introduced.

- 1.1.1991 The Seamen's Pensions Act (MEL) was changed so that the Seamen's Pension Fund was linked to the private-sector system for division of liabilities.

- 1.1.1994 The age limit for the individual early retirement pension was increased from 55 to 58 years (for persons born after 1939). At the same time the entitlement criteria for the individual early retirement pension were made slightly less strict. Correspondingly the entitlement criteria for the unemployment pension were tightened.

The age limit for the part-time pension was also in the private sector lowered to 58 years.

- 1.1.1998 TaEL was reformed to include also all very short-term jobs in the private sector, so a pensions act for short-term temporary jobs took effect, and the group of insured persons was extended. Corresponding changes were also made to the public-sector pension acts.

- 1.7.1998 The age limit for the part-time pension was temporarily lowered from 58 to 56 years.

- 1.1.2000 The age limit for the individual early retirement pension was raised from 58 to 60 years for persons born after 1943. In the public sector the age limit for persons born in 1944–1946 may on certain conditions also be 58 years and for persons born in 1947 59 years.

The requirement concerning the right to a pension component for projected pensionable service was removed from the entitlement criteria for the unemployment pension.

- 1.1.2003 The temporary lowering of the age limit for the part-time pension was ended, and the age limit was changed back to 58 years for everybody born after 1946.
- 1.1.2004 The individual early retirement pension can now be granted only to persons born in 1943 and earlier, in the public sector on certain conditions also to persons born in 1944–1947.
- 1.1.2005 Insurance has to be taken out for all work carried out between the ages of 18 and 67 which meets the criteria for the liability to take out pension insurance as determined in the pension acts, including work alongside receipt of a pension. Earlier the lower age limit in the pension acts for employees was 14 years and the liability to take out pension insurance ended at the latest at the age of 65.

All work carried out between the ages of 18 and 67 accrues a pension. In the event of a pension contingency the person insured for pension benefits is entitled to a pension, if the total amount of earnings during the working career exceeds the limit laid down in the act. Earlier one requirement for pension entitlement for persons aged under 23 was that they had accumulated at last 12 months of time in employment covered by the act.

The old-age pension may be taken flexibly between the ages of 63 and 68.

Persons born after 1949 are no longer entitled to an unemployment pension.

- 1.1.2011 The age limit for the part-time pension was increased to 60years for persons born after 1952.
- 1.2.2012 A person born in the 1950s, who has turned 62 and has been unemployed long-term may, provided certain conditions are met, receive old-age pension without the reduction for early retirement.

I Eläkkeellesiirtymisikä
Pensioneringsålder
Effective retirement age

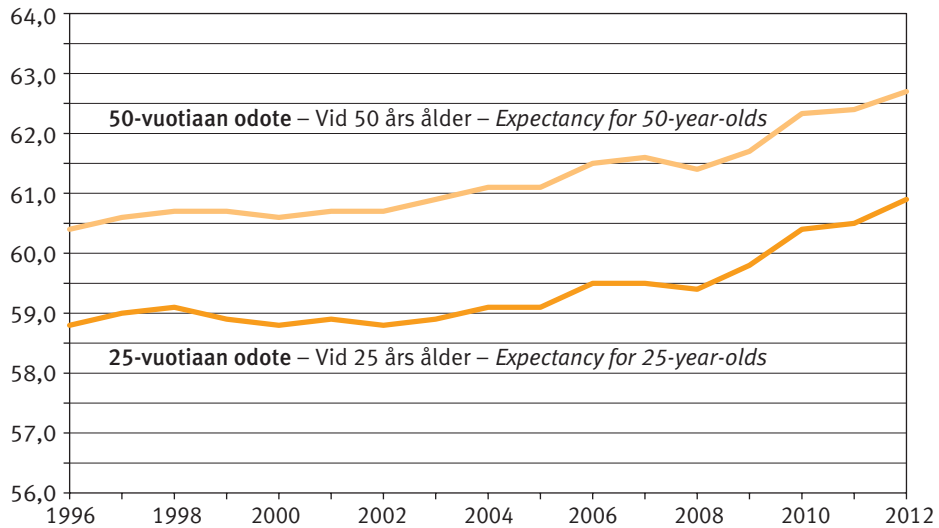

Kuvio 1. Eläkkeellesiirtymisiän odote

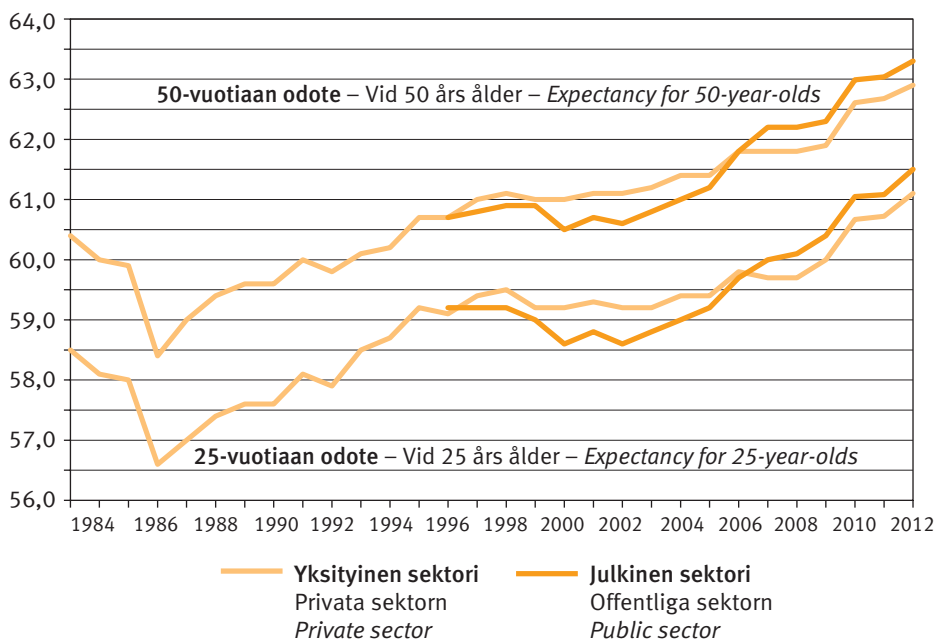
Figur 1. Förväntad pensioneringsålder

Chart 1. *Expected effective retirement age (i.e. expectancy)***Kaikki työeläkkeelle siirtyneet**

Alla nya arbetspensionerade

*All persons retired on an earnings-related pension***Odote – Förväntad – Expectancy****1a. Työeläkkeelle siirtyneet sektoreittain**

1a. Nya arbetspensionerade sektorsvis

1a. *Persons retired on an earnings-related pension by sector***Odote – Förväntad – Expectancy**

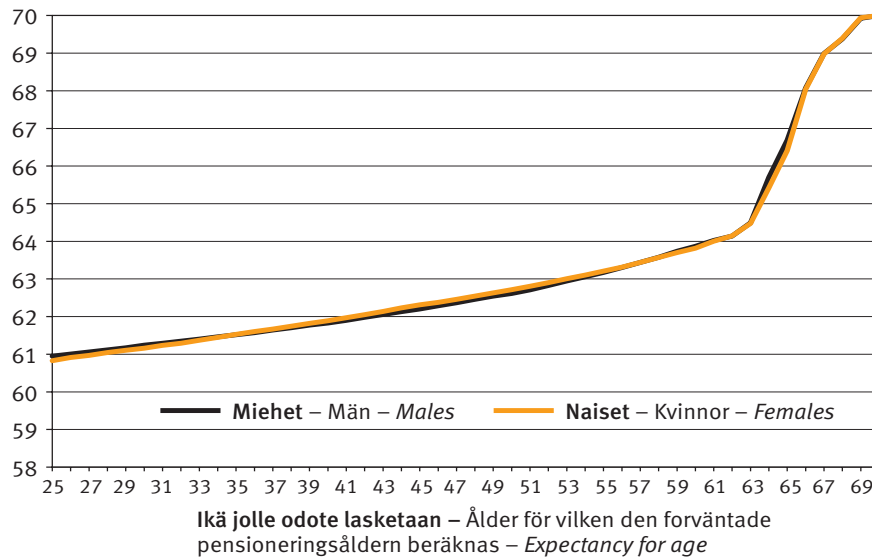
Kuvio 2. Eläkkeellesiirtymisiän odote ikäluokittain vuonna 2012

Figur 2. Förväntad pensioneringsålder efter åldersgrupp år 2012

Chart 2. *Expected effective retirement age (i.e. expectancy) by age group in 2012*

Kaikki työeläkkeelle siirtyneet
 Alla nya arbetspensionerade
 All persons retired on an earnings-related pension

Odote – Förväntad – Expectancy

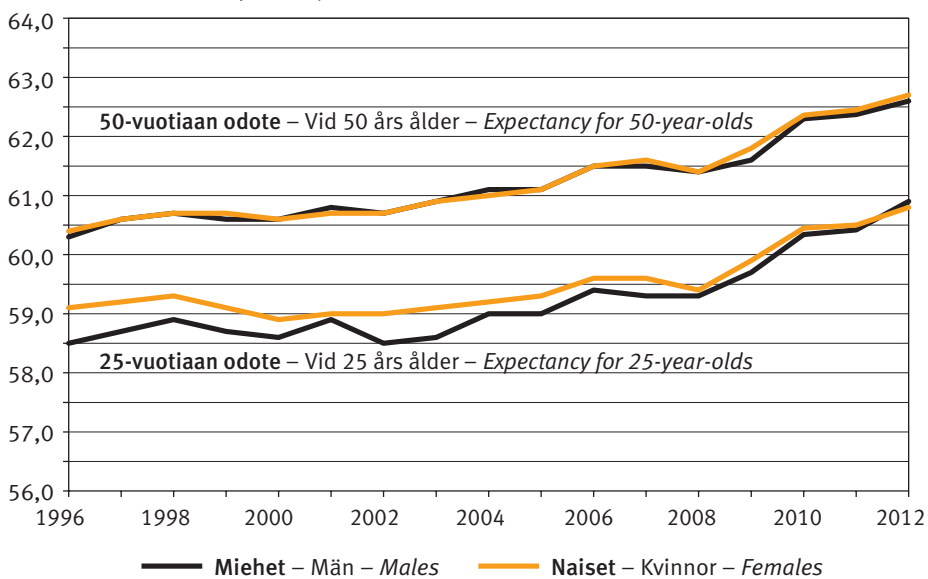
Kuvio 3. Eläkkeellesiirtymisiän odote sukupuolittain

Figur 3. Förväntad pensioneringsålder efter kön

Chart 3. *Expected effective retirement age (i.e. expectancy) by gender*

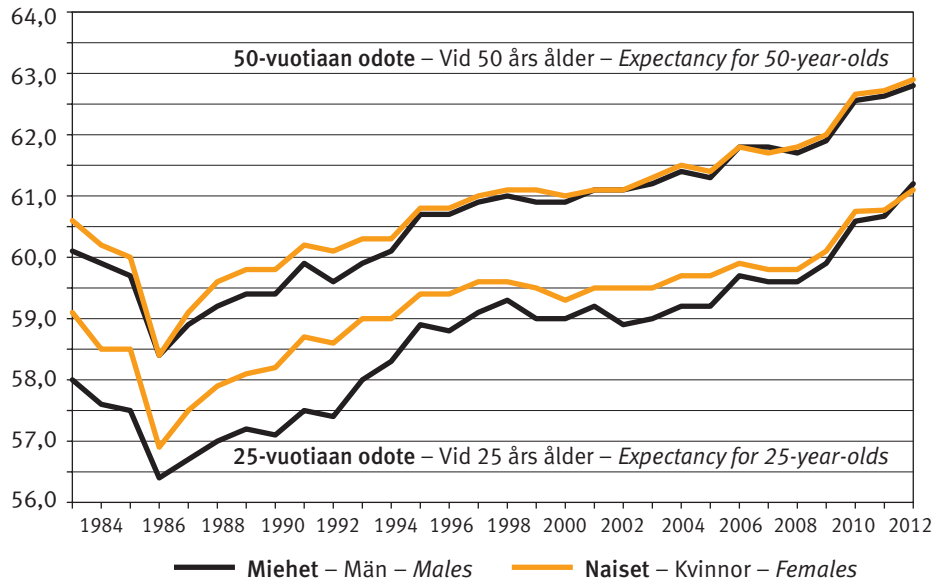
Kaikki työeläkkeelle siirtyneet
 Alla nya arbetspensionerade
 All persons retired on an earnings-related pension

Odote – Förväntad – Expectancy

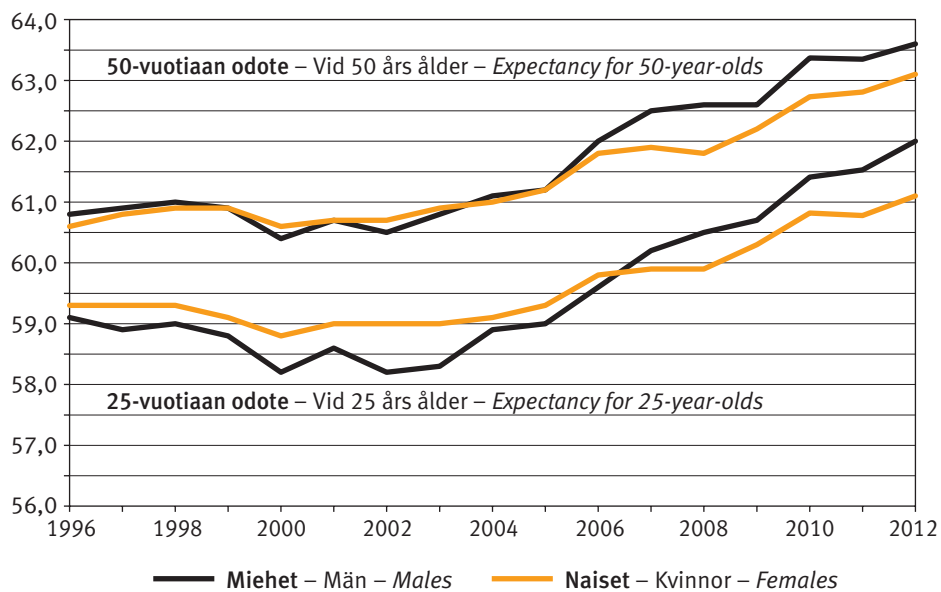
3a. Yksityisen sektorin eläkkeelle siirtyneet
 3a. Nya pensionerade inom privata sektorn
 3a. Persons retired on a private-sector pension

Odote – Föväntad – Expectancy

3b. Julkisen sektorin eläkkeelle siirtyneet
 3b. Nya pensionerade inom offentliga sektorn
 3b. Persons retired on a public-sector pension

Odote – Föväntad – Expectancy

Kuvio 4. Eläkkeellesiirtymisiän odote, keskiarvo ja mediaani

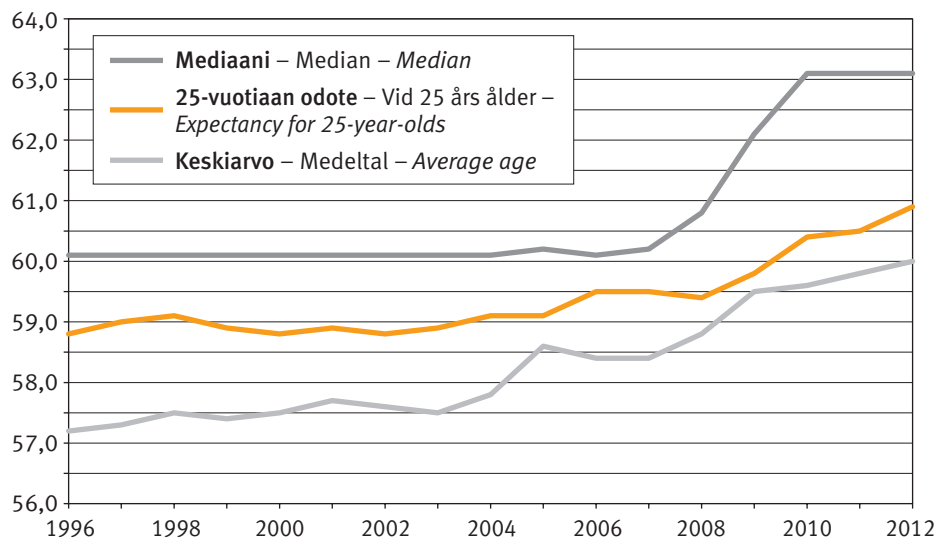
Figur 4. Föväntad pensioneringsålder, medelålder och median

Chart 4. *Expected effective retirement age (i.e. expectancy), average and median age***Kaikki työeläkkeelle siirtyneet**

Alla nya arbetspensionerade

All persons retired on an earnings-related pension

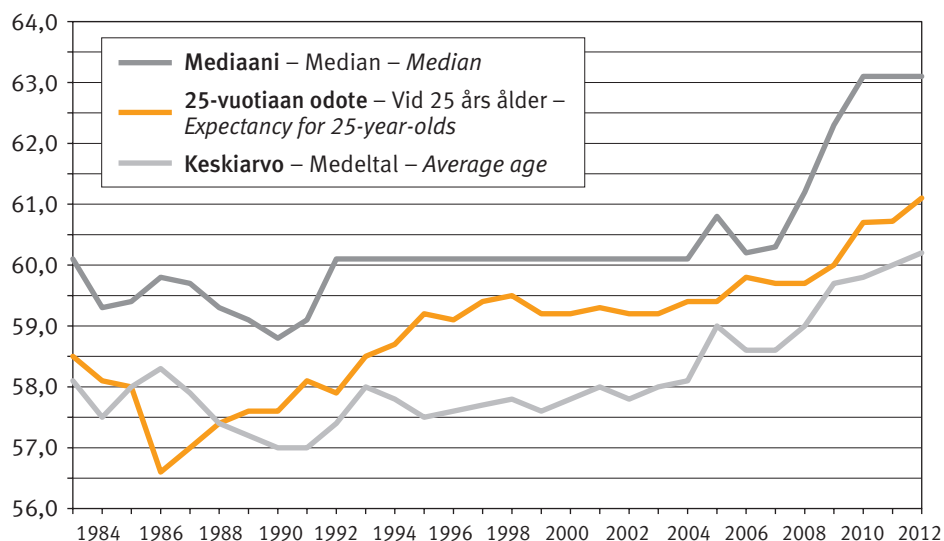
Ikä – Ålder – Age

4a. Yksityisen sektorin eläkkeelle siirtyneet

4a. Nya pensionerade inom privata sektorn

4a. Persons retired on a private-sector pension

Ikä – Ålder – Age

1. Eläkkeellesiirtymisiän odote 25- ja 50-vuotiaille

1. Förväntad pensioneringsålder för 25- och 50-åringar

1. Expected effective retirement age (i.e. expectancy) for 25- and 50-year-olds

	25-vuotiaalle laskettu odote Beräknats för 25-åringar Calculated for age 25			50-vuotiaalle laskettu odote Beräknats för 50-åringar Calculated for age 50		
	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	Kaikki Samtliga All	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	Kaikki Samtliga All
Kaikki työeläkkeelle siirtyneet – Alla nya arbetspensionerade – All persons retired on an earnings-related pension						
2003	58,6	59,1	58,9	60,9	60,9	60,9
2004	59,0	59,2	59,1	61,1	61,0	61,1
2005	59,0	59,3	59,1	61,1	61,1	61,1
2006	59,4	59,6	59,5	61,5	61,5	61,5
2007	59,3	59,6	59,5	61,5	61,6	61,6
2008	59,3	59,4	59,4	61,4	61,4	61,4
2009	59,7	59,9	59,8	61,6	61,8	61,7
2010	60,3	60,4	60,4	62,3	62,4	62,3
2011	60,4	60,5	60,5	62,4	62,5	62,4
2012	60,9	60,8	60,9	62,6	62,7	62,7
Yksityisen sektorin eläkkeelle siirtyneet – Nya pensionerade inom privata sektorn – Persons retired on a private-sector pension						
2003	59,0	59,5	59,2	61,2	61,3	61,2
2004	59,2	59,7	59,4	61,4	61,5	61,4
2005	59,2	59,7	59,4	61,3	61,4	61,4
2006	59,7	59,9	59,8	61,8	61,8	61,8
2007	59,6	59,8	59,7	61,8	61,7	61,8
2008	59,6	59,8	59,7	61,7	61,8	61,8
2009	59,9	60,1	60,0	61,9	62,0	61,9
2010	60,6	60,8	60,7	62,6	62,7	62,6
2011	60,7	60,8	60,7	62,6	62,7	62,7
2012	61,2	61,1	61,1	62,8	62,9	62,9
Julkisen sektorin eläkkeelle siirtyneet – Nya pensionerade inom offentliga sektorn – Persons retired on a public-sector pension						
2003	58,3	59,0	58,8	60,8	60,9	60,8
2004	58,9	59,1	59,0	61,1	61,0	61,0
2005	59,0	59,3	59,2	61,2	61,2	61,2
2006	59,6	59,8	59,7	62,0	61,8	61,8
2007	60,2	59,9	60,0	62,5	61,9	62,2
2008	60,5	59,9	60,1	62,6	61,8	62,2
2009	60,7	60,3	60,4	62,6	62,2	62,3
2010	61,4	60,8	61,1	63,4	62,7	63,0
2011	61,5	60,8	61,1	63,3	62,8	63,0
2012	62,0	61,1	61,5	63,6	63,1	63,3

2. Eläkkeellesiirtymisiän odote, keskiarvo ja mediaani

2. Förväntad pensioneringsålder, medelålder och median

2. Expected effective retirement age (i.e. expectancy), average and median

	Miehet – Män – Males			Naiset – Kvinnor – Females			Kaikki – Samtliga – All		
	Odote Förväntad Expectancy	Keskiarvo Medeltal Average age	Mediaani Median Median	Odote Förväntad Expectancy	Keskiarvo Medeltal Average age	Mediaani Median Median	Odote Förväntad Expectancy	Keskiarvo Medeltal Average age	Mediaani Median Median
Kaikki työeläkkeelle siirtyneet – Alla nya arbetspensionerade – All persons retired on an earnings-related pension									
2003	58,6	57,1	60,1	59,1	57,9	60,1	58,9	57,5	60,1
2004	59,0	57,5	60,1	59,2	58,2	60,1	59,1	57,8	60,1
2005	59,0	58,5	60,3	59,3	58,8	60,1	59,1	58,6	60,2
2006	59,4	58,3	60,1	59,6	58,6	60,1	59,5	58,4	60,1
2007	59,3	58,2	60,2	59,6	58,6	60,3	59,5	58,4	60,2
2008	59,3	58,7	60,8	59,4	58,9	60,8	59,4	58,8	60,8
2009	59,7	59,5	62,1	59,9	59,6	62,0	59,8	59,5	62,1
2010	60,3	59,5	63,1	60,4	59,8	63,1	60,4	59,6	63,1
2011	60,4	59,7	63,1	60,5	59,9	63,1	60,5	59,8	63,1
2012	60,9	60,0	63,1	60,8	60,1	63,1	60,9	60,0	63,1
Yksityisen sektorin eläkkeelle siirtyneet – Nya pensionerade inom privata sektorn – Persons retired on a private-sector pension									
2003	59,0	57,6	60,1	59,5	58,4	60,1	59,2	58,0	60,1
2004	59,2	57,8	60,1	59,7	58,5	60,1	59,4	58,1	60,1
2005	59,2	58,8	60,8	59,7	59,2	60,8	59,4	59,0	60,8
2006	59,7	58,5	60,3	59,9	58,7	60,2	59,8	58,6	60,2
2007	59,6	58,4	60,3	59,8	58,7	60,3	59,7	58,6	60,3
2008	59,6	58,9	61,3	59,8	59,1	61,1	59,7	59,0	61,2
2009	59,9	59,7	62,3	60,1	59,7	62,2	60,0	59,7	62,3
2010	60,6	59,7	63,1	60,8	59,9	63,1	60,7	59,8	63,1
2011	60,7	59,9	63,1	60,8	60,0	63,1	60,7	60,0	63,1
2012	61,2	60,2	63,1	61,1	60,2	63,1	61,1	60,2	63,1
Julkisen sektorin eläkkeelle siirtyneet – Nya pensionerade inom offentliga sektorn – Persons retired on a public-sector pension									
2003	58,3	56,8	60,1	59,0	57,5	60,1	58,8	57,2	60,1
2004	58,9	57,5	60,1	59,1	58,0	60,1	59,0	57,8	60,1
2005	59,0	58,2	60,1	59,3	58,5	60,1	59,2	58,4	60,1
2006	59,6	58,1	60,1	59,8	58,5	60,1	59,7	58,4	60,1
2007	60,2	58,3	60,1	59,9	58,6	60,2	60,0	58,5	60,1
2008	60,5	58,9	60,6	59,9	58,9	60,6	60,1	58,9	60,6
2009	60,7	59,6	62,1	60,3	59,6	61,6	60,4	59,6	61,8
2010	61,4	59,7	63,1	60,8	60,0	63,0	61,1	59,9	63,1
2011	61,5	60,2	63,1	60,8	60,1	63,1	61,1	60,1	63,1
2012	62,0	60,4	63,1	61,1	60,2	63,1	61,5	60,3	63,1

Eläkkeellesiirtymisiän odote on laskettu 25-vuotiaalle. – Den förväntade pensioneringsåldern har beräknats för 25-åringar. –
The expected effective retirement age has been calculated for 25-year-olds.

3. Eläkkeelle siirtyneiden keskiarvoikä eläkelajin mukaan
 3. Nya pensionärens genomsnittsålder efter pensionslag
 3. Average age for persons having retired by pension benefit

	Vanhuuseläke – Ålderspension – Old-age pension			Työkyvyttömyyseläke – Sjukpension – Disability pension			Työttö- myys- eläke Arbets- löshets- pension Unemploy- ment pension	Osa-aika- eläke Deltids- pension Part-time pension
	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	Kaikki Samtliga All	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	Kaikki Samtliga All		
Kaikki työeläkkeelle siirtyneet – Alla nya arbetspensionerade – All persons retired on an earnings-related pension								
2003	62,8	62,8	62,8	52,1	52,5	52,3	60,6	58,3
2004	63,2	62,9	63,1	52,4	52,6	52,5	60,7	59,5
2005	63,4	63,2	63,3	52,4	52,8	52,6	60,5	59,2
2006	63,1	63,1	63,1	52,2	52,5	52,3	60,4	59,2
2007	63,0	63,1	63,0	52,2	52,4	52,3	60,4	59,4
2008	63,2	63,3	63,2	52,1	52,2	52,2	60,3	59,6
2009	63,3	63,4	63,4	52,2	52,1	52,1	60,3	59,7
2010	63,4	63,6	63,5	51,9	52,2	52,0	60,9	59,7
2011	63,4	63,6	63,5	52,0	52,2	52,1	61,7	60,3
2012	63,5	63,6	63,5	52,1	51,7	51,9	..	61,3
Yksityisen sektorin eläkkeelle siirtyneet – Nya pensionerade inom privata sektorn – Persons retired on a private-sector pension								
2003	64,1	64,2	64,2	52,3	52,7	52,5	60,6	58,3
2004	64,3	64,3	64,3	52,6	52,8	52,7	60,7	59,5
2005	63,9	64,0	64,0	52,4	52,9	52,6	60,4	59,2
2006	63,8	63,9	63,8	52,3	52,5	52,4	60,3	59,2
2007	63,6	63,7	63,7	52,3	52,6	52,4	60,4	59,3
2008	63,6	63,7	63,7	52,3	52,4	52,3	60,3	59,5
2009	63,7	63,7	63,7	52,3	52,2	52,3	60,3	59,7
2010	63,7	63,8	63,8	52,0	52,2	52,1	60,9	59,6
2011	63,8	63,8	63,8	52,1	52,3	52,2	61,7	60,2
2012	63,7	63,8	63,7	52,2	51,7	52,0	..	61,2
Julkisen sektorin eläkkeelle siirtyneet – Nya pensionerade inom offentliga sektorn – Persons retired on a public-sector pension								
2003	61,5	62,4	62,0	51,7	52,4	52,1	60,4	58,2
2004	62,3	62,7	62,5	52,3	52,6	52,5	60,5	59,5
2005	62,6	62,9	62,8	52,5	53,0	52,8	60,5	59,2
2006	62,4	62,9	62,7	52,2	52,9	52,7	60,3	59,2
2007	62,3	63,0	62,7	52,8	53,0	52,9	60,3	59,4
2008	62,9	63,2	63,1	52,7	52,9	52,9	60,3	59,6
2009	63,0	63,4	63,3	53,0	53,0	53,0	60,3	59,8
2010	63,3	63,6	63,5	52,6	53,0	52,9	60,9	59,8
2011	63,3	63,8	63,6	53,1	53,0	53,0	61,7	60,5
2012	63,4	63,7	63,6	53,0	52,4	52,6	..	61,4

II Työeläkkeelle siirtyneet
Nya arbetspensionerade
*Persons retired on
an earnings-related
pension*

Kuvio 5. Työeläkkeelle vuonna 2012 siirtyneet

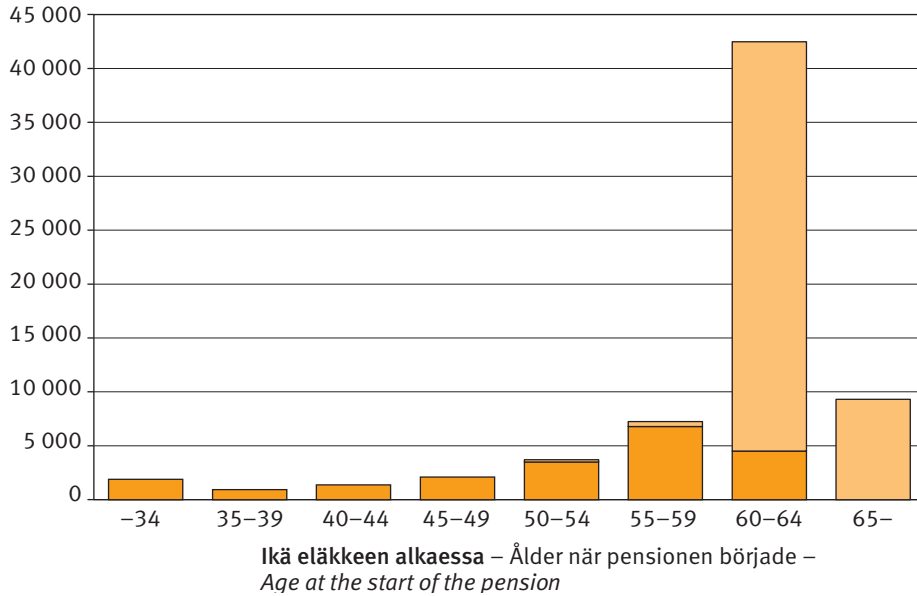
Figur 5. Nya arbetspensionerade år 2012

Chart 5. Persons having retired on an earnings-related pension in 2012

5a. Kaikki ikäryhmittäin

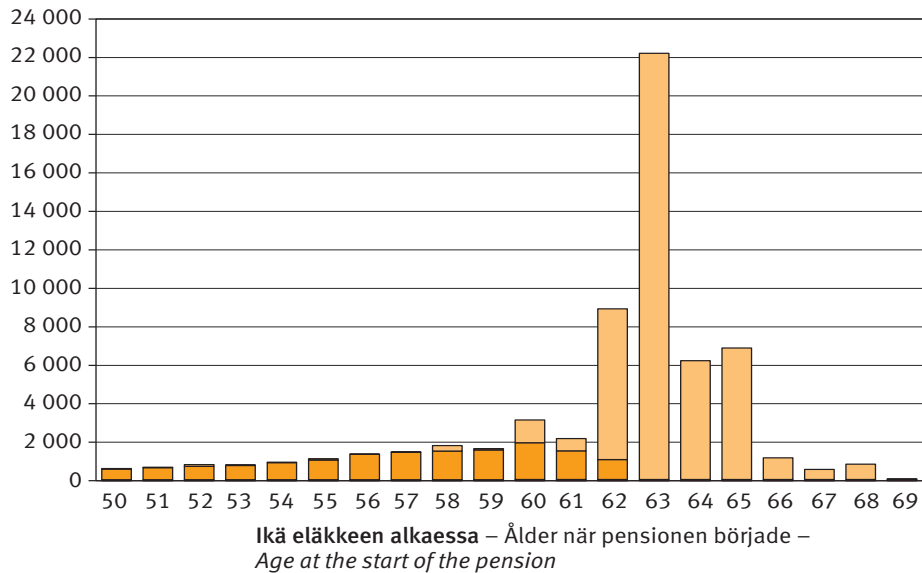
5a. Alla efter åldersgrupp

5a. All persons by age group

5b. 50-69-vuotiaat yksivuotisikäluokittain

5b. 50-69-åriga efter ettåriga åldersgrupper

5b. 50-69-year-olds by one-year age groups

<p>Vanhuuseläkkeelle siirtyneet – Nypensionerade med ålderspension – Persons having retired on an old-age pension</p>	<p>Muulle eläkkeelle siirtyneet – Nypensionerade med andra pensionslag – Persons having retired on some other type of pension</p>
--	--

Kuvio 6. Työeläkkeelle vuosina 2011 ja 2012 siirtyneet 50–69-vuotiaat iän mukaan

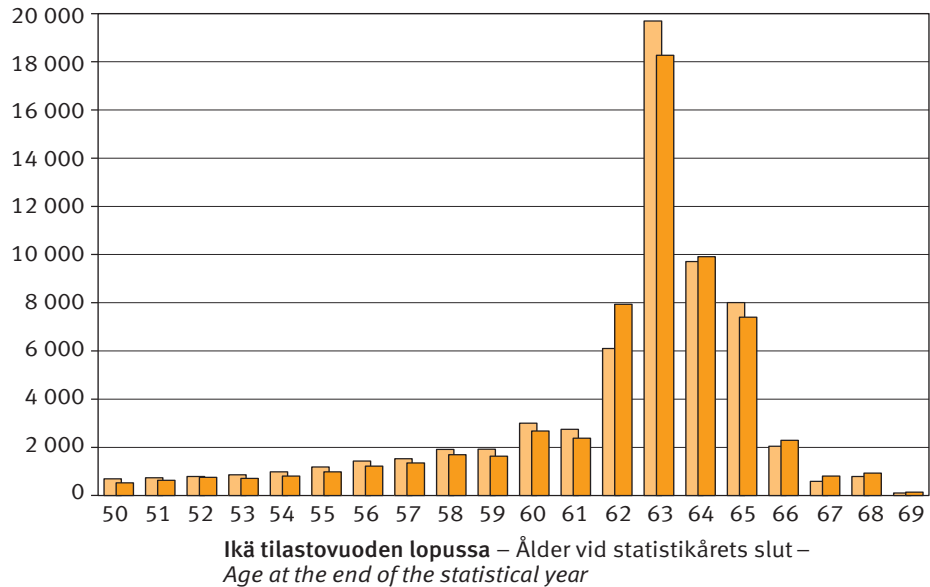
Figur 6. Nya 50–69-åriga arbetspensionerade efter ålder åren 2011 och 2012

Chart 6. Persons having retired on an earnings-related pension, aged 50–69, in 2011 and 2012 by age

6a. Lukumäärä

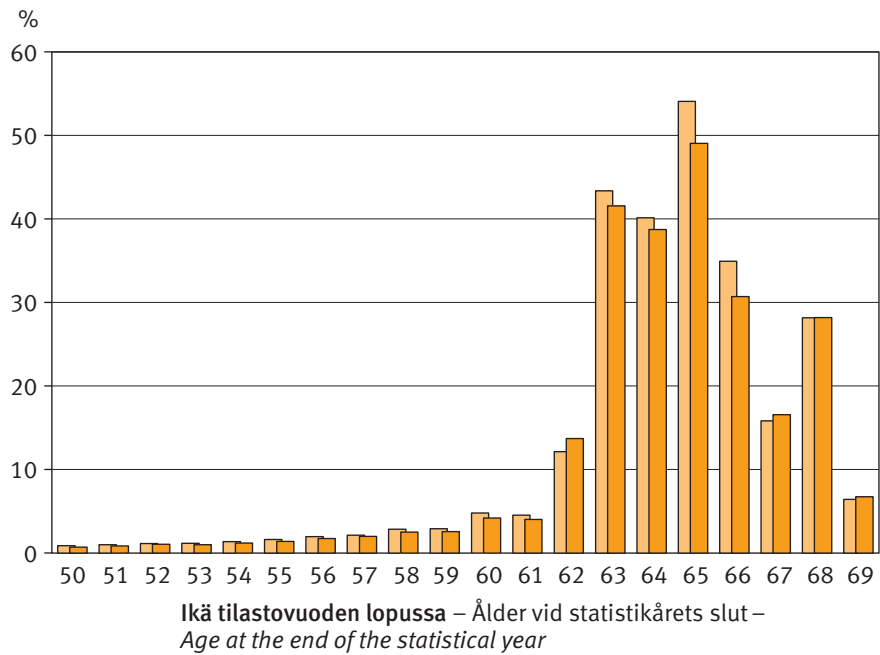
6a. Antal

6a. Number

6b. Osuus työeläkevakuutetuista

6b. Andel av arbetspensionsförsäkrade

6b. Share of the insured

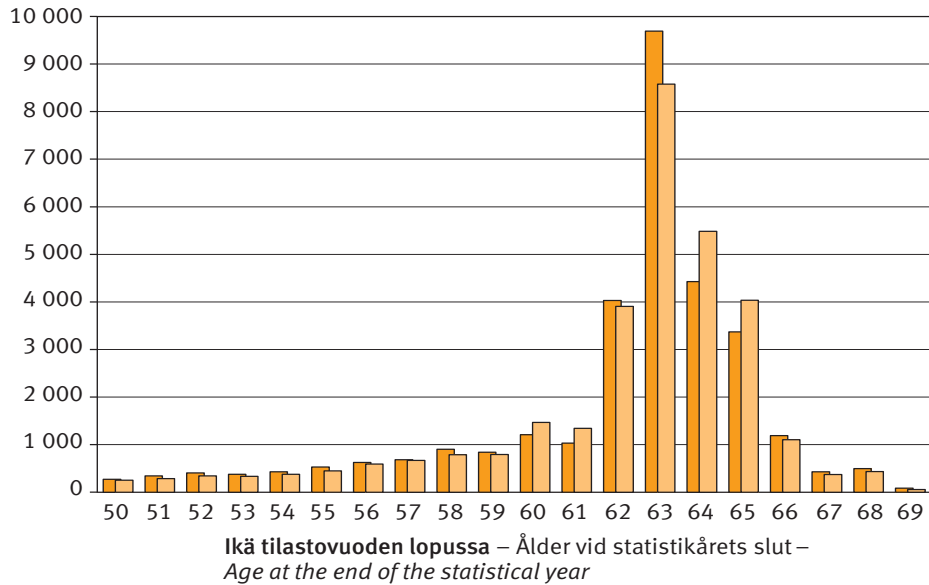
2011 2012

Kuvio 7. Työeläkkeelle vuonna 2012 siirtyneet 50–69-vuotiaat sukupuolen mukaan
 Figur 7. Nya 50–69-åriga arbetspensionerade år 2012 efter kön
 Chart 7. Persons having retired on an earnings-related pension, aged 50–69, in 2012 by gender

7a. Lukumäärä

7a. Antal

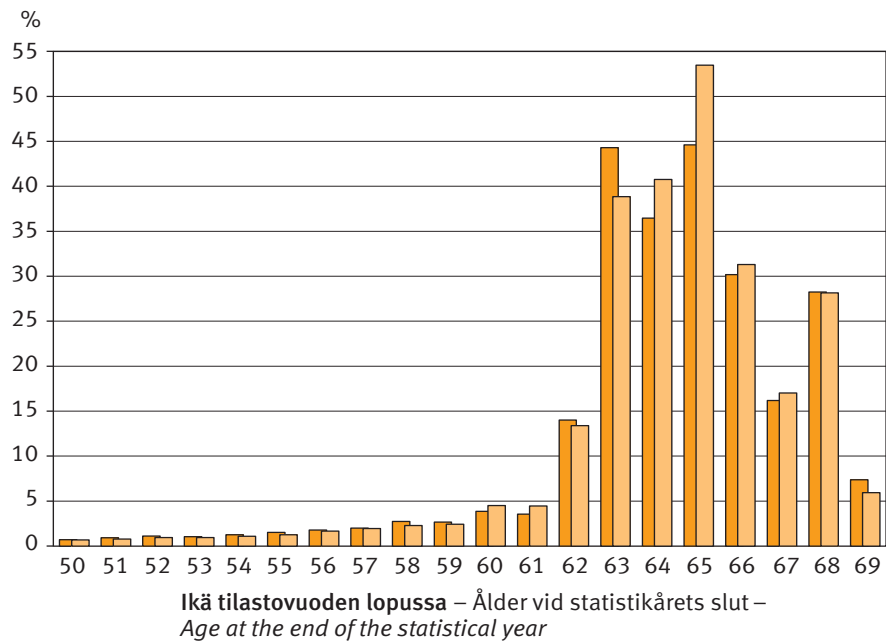
7a. Number

7b. Osuus työeläkevakuutetuista

7b. Andel av arbetspensionsförsäkrade

7b. Share of the insured

Miehet – Män – Males

Naiset – Kvinnor – Females

4. Työeläkkeelle siirtyneet eläkelajin mukaan

4. Nya arbetspensionerade efter pensionslag

4. Persons having retired on an earnings-related pension by pension benefit

	Vanhuuseläke Ålderspension <i>Old-age pension</i>	Varhennettu vanhuuseläke Förtida ålders- pension <i>Early old-age pension</i>	Työkyvyttö- myyseläke Sjukpension <i>Disability pension</i>	Työttömyys- eläke Arbetslös- hetspension <i>Unemploy- ment pension</i>	Maatalouden erityiseläke Special- pension för antbruks- företagare <i>Special pension for farmers</i>	Kaikki eläkkeelle siirtyneet Alla ny- pension- erade <i>All new retirees</i>	Osa-aika- eläkkeelle siirtyneet Nya deltidspension- stagare <i>New part- time pension recipients</i>
Kaikki työeläkkeelle siirtyneet – Alla nya arbetspensionerade – <i>All persons retired on an earnings-related pension</i>							
2003	19 106	4 208	25 885	11 278	1 004	56 979	8 232
2004	20 853	4 046	26 004	10 550	1 037	58 154	3 254
2005	30 217	2 467	25 853	10 091	1 362	67 088	4 869
2006	27 103	1 933	24 399	11 296	1 213	63 714	6 154
2007	28 050	2 377	25 422	12 430	1 081	66 722	6 693
2008	33 672	2 822	25 574	12 017	1 136	72 116	7 037
2009	43 510	2 889	23 870	11 484	1 025	79 637	8 565
2010	44 112	2 532	22 898	3 253	613	70 741	9 813
2011	46 694	2 486	22 983	1 303	687	71 591	6 750
2012	48 005	2 574	20 457	15	645	69 070	3 745
Yksityisen sektorin eläkkeelle siirtyneet – Nya pensionerade inom privata sektorn – <i>Persons retired on a private-sector pension</i>							
2003	16 566	4 195	24 037	11 143	1 004	52 540	5 544
2004	17 077	3 721	24 447	10 418	1 037	52 780	2 221
2005	27 875	1 611	23 870	9 739	1 362	62 642	3 040
2006	22 691	1 225	22 403	11 081	1 213	57 196	3 626
2007	23 750	1 622	23 394	12 218	1 081	60 217	3 901
2008	30 091	1 989	23 583	11 835	1 136	66 388	4 145
2009	39 487	2 403	22 042	11 309	1 025	73 630	5 500
2010	40 192	2 389	21 068	3 205	613	64 957	5 811
2011	42 721	2 332	21 220	1 292	687	65 857	3 806
2012	44 134	2 434	18 900	15	645	63 647	2 180
Julkisen sektorin eläkkeelle siirtyneet – Nya pensionerade inom offentliga sektorn – <i>Persons retired on a public-sector pension</i>							
2003	10 820	1 624	13 636	5 520	.	29 897	2 722
2004	12 569	1 763	13 829	5 194	.	31 505	1 041
2005	15 526	2 811	14 259	5 269	.	34 966	1 849
2006	15 213	1 987	13 631	5 667	.	34 437	2 550
2007	15 845	2 271	14 242	6 028	.	36 005	2 818
2008	18 651	2 427	14 475	5 962	.	38 967	2 909
2009	23 660	1 724	13 578	5 872	.	43 005	3 101
2010	25 031	1 202	13 191	1 661	.	39 838	4 031
2011	27 148	1 249	13 358	538	.	41 026	2 966
2012	27 885	1 267	11 900	5	.	39 785	1 576

Vanhuuseläkkeissä ovat mukana vain suoraan tai osa-aikaeläkkeeltä vanhuuseläkkeelle siirtyneet, eivät ns. jatkoeläkkeet. – I ålderspensionerna ingår endast nypensionerade som gått i ålderspension direkt eller efter deltidspension, inte s.k. fortsatta pensioner. – *The old-age pensions include only persons who have retired directly on an old-age pension or from a part-time pension to an old-age pension, not so-called continued pensions.*

III Työeläkevakuutetut

Arbetspensionsförsäkrade

*Persons insured for
earnings-related
pension benefits*

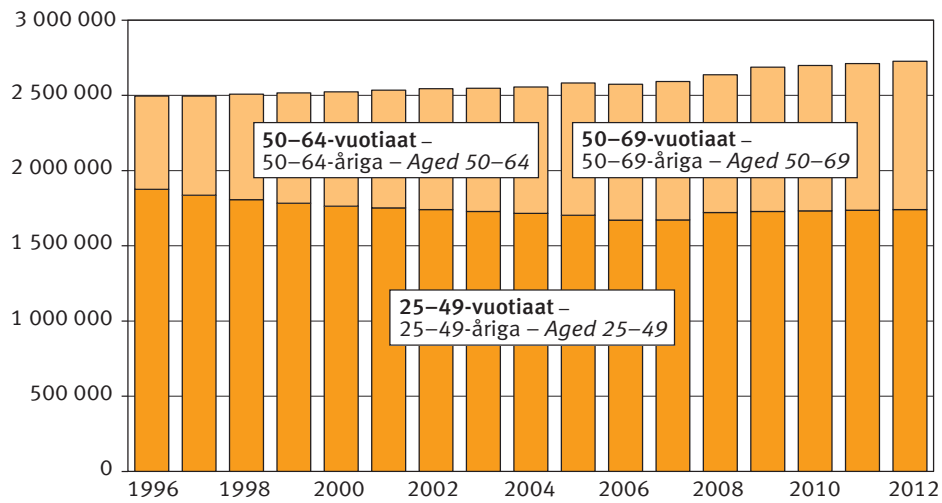

Kuvio 8. Työeläkevakuutetut ikäryhmittäin

Figur 8. Arbetspensionsförsäkrade efter åldersgrupp

Figure 8. Persons insured for earnings-related pension benefits by age group

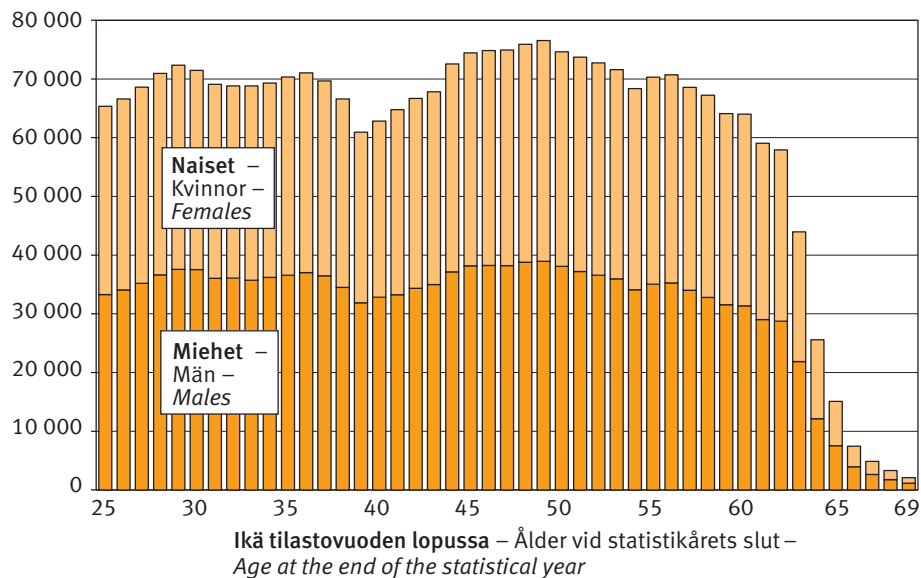

Vuoden 2004 loppuun yleinen eläkeikä oli 65 vuotta. – Till slutet av år 2004 var den allmänna pensionsåldern 65 år – Until the end of 2004 the general retirement age was 65 years.

Kuvio 9. Työeläkevakuutetut iän mukaan 1.1.2012

Figur 9. Arbetspensionsförsäkrade efter ålder 1.1.2012

Figure 9. Persons insured for earnings-related pension benefits by age at 1.1.2012

Kuvioissa työeläkevakuutetut sisältävät ne eläkeoikeuden piiriin kuuluvat henkilöt, jotka eivät saa eläkettä (pl. osaaikaeläke). – I graferna inkluderar de arbetspensionsförsäkrade som omfattas av pensionsrätten och som inte får pension (exclusive deltidspension). – In the graphs the persons insured for earnings-related pension benefits include persons who are covered by pension rights and who do not receive a pension (not including part-time pension).

